

Täysistunto

Torstai 5.11.2015 klo 16.01—18.33

Täysistunto alkoi klo 16.01. Täysistunto päättyi klo 18.33.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (16.01—17.59) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (17.59—18.33).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys Postin henkilöstöpolitiikasta (Antti Lindtman sd)

Suullinen kysymys SKT 43/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Lindtman.

Keskustelu

16.02 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa rouva puhemies! Posti on meillä hyvin hoidettu ja kansainvälisestikin tunnustettu. Hyvin hoidettu postipalvelu on erittäin tärkeä julkinen palvelu. Siellä on ihmisiä, jotka tekevät ammattitaitoisesti työnsä. Postin työntekijät ovat usein pienipalkkaisia, mutta erittäin sitoutuneita vaatimaan työhönsä, he tekevät todella arvokasta työtä. Heidän ansiostaan me kaikki saamme pakettimme, kirjeemme ja korttimme aina ajoissa perille. Viime päivinä onkin tuntunut uskomattomalta, että olemme saaneet lukea lehdistä, että työnantaja ajaa jopa 30 prosentin palkanalennuksia näille ahkerille työntekijöille, sen lisäksi laillista työtaistelua varten värvää rikkurityövoimaa ja vielä kaiken lisäksi laittaa nämä ahkerat työntekijät kouluttamaan näitä rikkureita. Ei valtionyhtiö voi näyttää tällaista esimerkkiä henkilöstöpolitiikasta.

Puhemies Maria Lohela: Nyt on kysymyksen aika.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

Arvoisa pääministeri, te vastaatte omistajaohjauksesta: oletteko te ollut tietoinen näistä toimista ja hyväksyttkö ne?

16.04 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyjä on aivan oikeassa, että postiala on merkittävässä murroksessa ja että siellä olevat työntekijät ovat joutuneet sopeutumaan alan murrokseen ja ovat siinä tehneet erinomaisen hyvää työtä. Olen täsmälleen samaa mieltä siitä. Postin kirjemäärä laskee, ja toisaalta alalle tulee toimijoita, toisaalta siellä on myöskin sitten uudenlaisia mahdollisuuksia ja haasteita. Postilla on hyvä yhteys jokaiseen kotiin, ja sitä kautta siellä on myöskin uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Tällä hetkellä siellä on, niin kuin kysyjä hyvin tietää, tilanne, jossa sopimusneuvottelut ovat auki ja sopimukseen ei vielä ole päästy. Tässä tilanteessa omistajaohjauksen viesti on totta kai se, että kaikkia sopimuksia ja hyviä työnantajakäytäntöjä täytyy noudattaa ja pyrkiä mahdollisimman nopeasti hyvään sopimukseen.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.05 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin siis nyt ne toimenpiteet, joita siellä työnantaja ajaa, saattavat tarkoittaa sanomalehden jakajalle, jonka bruttotulot tällä hetkellä ovat kuukaudessa 1 000 euroa, jopa 300 euron palkanalennusta — siis niiden palkanalennusten lisäksi, joita te olette olleet näillä pakkolaeilla ajamassa.

Mutta kun nyt sanoitte, että myös Postin pitää noudattaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa, niin tiedätkö, että tämä rikkurityövoiman värväminen on Kansainvälisen työjärjestö ILO:n sopimuksen vastaista? Siinä valtionyhtiö rikkoo törkeästi yhteisesti sovittuja pelisääntöjä. Jos teidän viestinne on se, että Postin pitää noudattaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa, niin aiotteko te lopettaa nyt sen, mitä Posti on tekemässä? Yksikään teidän edeltäjistänne ei ole hyväksynyt tällaista toimintaa, ja te olette se taho, joka on halunnut vastuun omistajaohjauksesta, siis myös vastuun Postista itsellenne. Aiotteko tehdä tälle asialle jotain?

16.06 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tässä vastuuta tulee vähän pyytämättäkin erilaisista asioista. Omistajaohjauksen puolesta korostetaan koko ajan, että hyvää työnantajapolitiikkaa, vastuullista politiikkaa, sopimuksia täytyy noudattaa, mutta meidän täytyy myöskin ymmärtää se, että ala on todella suurissa vaikeuksissa ja haasteissa. Olen lähestynyt Postia juuri tässä kysymyksessä, että loukataanko tässä kansainvälisiä sopimuksia, ja olen sieltä työnantajalta saanut vastauksen, että ei loukata. Ja tiedän, että tästä on tulkintaerimielisyys. Mutta totta kai työnantajan täytyy noudattaa kansainvälisiä sopimuksia ja kaikkia sopimuksia.

16.07 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän on tietysti helppo jatkaa kysymyksellä: mitä omistajaohjausministeri sitten tekee, että Posti noudattaa kansainvälisiin sopimuksiin perustuvia velvoitteita? Toinen kysymys on Postin palveluvelvoitteesta. Millä tavalla turvataan postiasetuksen ja postilain kirjain siitä, että Postin palvelut ovat yhtäläisesti saatavilla kaikkialla maailmassa? Nyt on suunniteltu esimerkiksi

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

Joensuun kokoisessa maakuntakeskuksessa niin, että yhtään varsinaista Postin toimipistettä ja varsinaista Postin toimipaikkaa ei sinne jäisi. Miten tämä voi olla mahdollista?

16.08 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postin palvelulivoite on edelleenkin voimassa, ja osin tämä syntynyt tilannehan johtuu siitä, että työnantajan täytyy kaikissa tilanteissa pystyä vastaamaan palvelulivoitteeseen. Tämä postiliikenne on paljolti siirtynyt digitalisoinnin myötä sähköiseen verkostoon. Posti on myöskin aika hyvin vastannut siihen, erilaisiin sähköisiin palveluihin, ja sillä tavalla pystynyt myöskin vastaamaan alan kilpailuun ja hankalaan murrostitanteeseen digitalisoitumalla. Sehän tarkoittaa sitä, että jonkun verran myöskin palvelupisteitä on jouduttu karsimaan, että pystytään vastaamaan tähän kilpailutilanteeseen.

16.08 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tuntuu uskomattomalta, pääministeri Sipilä, teidän vastauksenne. Te olette siis hyväksymässä, olette hyväksyneet valtiotyönantajan edustajana rikkurityövoiman käytön. (Oikealta: No ei nyt sentään!) Sitä ei ole nähty edes yksityisen puolen yrityksissä. Te sanotte, että te olette kysynyt tämän asian perään. Mutta te olette siis hyväksynyt sen, että Posti aktiivisesti värvää rikkureita murtamaan mahdollista tulevaa, täysin laillista lakkoa. Tämä on kyllä kova ilmoitus teiltä.

Työreformi alkaa näyttää aika julmat kasvonsa työntekijöiden kannalta. Teillä on nämä pakkolaki-paketit, sairausajan palkat, teillä on puuttuminen lomiin, teillä on puuttuminen työntekijöiden palkkaetuihin. Tämä on kova linja, mitä te edustatte. Valtiotyönantaja on samaan aikaan ottanut kuulusteluihin niitä henkilöitä, jotka ovat valtion työsuhteessa, virkasuhteessa ja ovat olleet mielenosoituksessa syyskuussa. Kysynkin uudistusministeri Vehviläiseltä: oletteko te hyväksynyt sen, että valtiotyönantaja uhkaa niitä valtion virkamiehiä, jotka olivat paikalla Senaatintorilla, varoituksella (Puhemies koputtaa) tai järeämillä toimilla?

16.10 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa tähän mielenilmaukseen osallistui erittäin vähän valtiotyönantajan työntekijöitä, hyvin vähäisesti. Minä en ole kuullut siitä, että olisi otettu kuulusteluun tällaisia henkilöitä.

16.10 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Postilla on postilain mukaan määritelty tärkeä yleispalvelulivoite jakaa postia Suomen koteihin ihan joka puolelle, mutta kilpailun avaaminen on aiheuttanut sen, että markkinoille on tullut paljon kermankuorijoita, jotka jakavat helppoja ja edullisia alueita ja keräävät voitot, ja näin Postin työ vaikeutuu entisestään. Mitä hallitus tekee, jotta Posti voi jatkossakin turvata tämän yleispalvelulivoitteen? Toisaalta kysyisin myös hallitukselta: mitä hallitus tekee yleisesti turvatakseen valtionyhtiöissä työskentelevien ihmisten työhyvinvoinnin?

16.11 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postilaissa säädetään Postin yleispalvelulivoitteesta, ja Postin yleispalvelulivoite koskee kirjepostia ja peruspalvelua. Postin haaste on siinä, että paketit muun muassa, lehtijakelut, mainontajakelut eivät kuulu yleispalvelulivoitteeseen eivätkä ole postilain alaista toimintaa. Näin ollen tätä kilpailua tulee maailmalta muilta postitoimijoilta ympär-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

riinsä, ja Postin täytyy siihen kilpailuun vastata, mutta tämä ei ole yleispalvelun piirissä olevaa asiaa.

16.11 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä oli kaksi kysymystä, joista toinen koski henkilöstön hyvinvointia, ja tämä on selvä viesti omistajaohjaukselta, että henkilöstöstä pidetään huolta. Henkilöstö on ilman muuta myöskin valtionyhtiöissä se tärkein voimavara ja johtamisen tärkein tekijä.

Se, että täällä vedetään tällainen johtopäätös, että hyväksyn rikkurityövoiman käytön, kyllä nyt on aika rohkeata suoraviivaisuutta, jos kysyn yhtiöstä, onko rikottu tätä sopimusta vastaan, ja yhtiöstä tulee vastaus, että ei ole rikottu. Asian käsittely on meidän välillämme kesken, mutta tämä on viimeksi saamani vastaus työnantajalta, kun nimenomaan kysyin, rikkooko tämä tehty toimenpide ILO-sopimuksia. Vastaus työnantajalta on ollut, että ei.

16.12 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä, tämä ei tullut pyytämättä. Te halusitte ottaa omistajaohjausvastuun itsellenne, niin että on turha kiistää sitä, että tässä tulee enemmän kuin tarpeeksi. Minun täytyy sanoa, että tämä näyttyy melko rumalle, se hallitusohjelma ja Postin toimenpiteet ovat samankaltaisia. Pakkolait ja toimenpiteet, mitä Postissa, valtion kokonaan omistamassa yrityksessä, tehdään, ovat järkyttävää luettavaa. Täytyy sanoa, että sen palautteen mukaan, mitä tulee tuolta ihmisiltä, heidän ymmärryksensä ei riitä siihen, kuinka voidaan tehdä näin.

Toisin kuin tässä on esitetty, en halua syyllistää niitä ihmisiä rikkureiksi, jotka ovat alisteisessa asemassa, joita pakotetaan tulemaan sinne koulutukseen kouluttautumaan lakon alaiseen työtehtävään. Mutta kysynkin, pääministeri Sipilä, kuinka te voitte mahdollistaa tällaisen käytännön.

16.13 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omistajaohjauksesta vastaavana ministerinä, jota toki teen mielelläni oman toimeni ohella, ainoa viestini tällaisessa tilanteessa — en aio itse mennä sinne neuvotteluihin mukaan, mikä ei varmaankaan olisi soveliaistakaan omistajalle — on se, että neuvotelkaa, neuvotelkaa, neuvotelkaa ja sopikaa asia.

16.14 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Postilla on postipalvelulain mukaisesti julkisen palvelun velvoite, niin kuin täällä moni on tuonut esille, ja Postin sivuilla mainostetaan sitä, kuinka Posti kuljettaa pienet ja suuret lähetykset kaikkiin osoitteisiin. Kuitenkin Postin nykyinen tilanne on esimerkki kilpailun avaamisesta, ei toki tämän hallituksen aikana vaan aiemmin, jossa aikoinaan ei pidetty huolta siitä, että kermankuorijat tulisivat osallistumaan sitten tähän haja-asutusalueitten postipalveluitten turvaamiseen. Olisinkin kysynyt asianomaiselta ministeriltä, onko jotain vielä tehtävissä tämän asiantilan parantamiseksi. Nyt näyttää siltä, että kyllä todellakin tiettyihin palveluihin löytyy sitä tarjontaa ulkomailta ja verovaroja ei kerry näistä, voisi sanoa, hyvistä markkinoista Suomeen. Olisiko tälle tilanteelle vielä jotakin tässä tehtävissä?

16.15 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin on niin, että Postin peruspalvelu- tai yleispalveluvelvoite sisältää ainoastaan kirjeitä, ja kirjeiden lähettäminen on jäänyt valitettavan alhaiseksi. Kysymys on-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

kin siitä, miten voimme mahdollistaa Postille parempaa, kannattavaa toimintaa, jotta se pystyisi sitoutumaan toimimaan laajasti ja koko Suomea palvelevasti. Tästä on hyvin paljon myöskin tässä tämänhetkisessä Postin tilanteessa kysymys. Meidän pohdintamme nyt sitten, kun postilakia joudutaan uudistamaan ja katsomaan läpi ensi kevään aikana, on pohdittua sitä, millä tavalla me voimme mahdollistaa Postille kirjeiden toimittamisen siten, että se laskee heidän velvoitekustannuksiaan ja samalla mahdollistaa paremmin kilpailukykyisen palvelun ympäri Suomea. Vaikka postikonttoreita on lakkautettu, mikä on yhtiön omaa päätöstä, on samalla pystytetty erilaisia mekanismeja, kioskeja, R-kioskien kanssa on tehty sopimuksia, päivittäistavarakaupan, jotta postin palvelu kuitenkin paranisi.

Puhemies Maria Lohela: Vielä tähän aiheeseen edustaja Lindtman.

16.16 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, fakta on nyt kuitenkin se, että näistä teidän täällä kertomistanne toiveista huolimatta tämä toiminta koko ajan jatkuu siellä Postissa, ja se jatkuu juuri niin kauan kuin te annatte sen tapahtua. Muistutan vielä kerran: te olette Postista ja muista valtionyhtiöistä vastaava ministeri ja te itse halusitte tämän vallan itsellenne. Ja kun te sanotte, että neuvotelkaa, niin eihän nyt sillä, mitä Posti tekee tällä rikkurityövoiman värväyksellä, varauduta neuvotteluun, vaan sillähän varaudutaan työtaisteluun. Ilmeisesti perussuomalaiset hyväksyvät tämänkin, kaikkien pakkolakien ja yleissitovuuden murtamisten ja työttömyysturvan leikkauksen ohella.

Arvoisa pääministeri, kentältä on tullut huolia siitä, ettei tällä nyt varauduta vain siihen, että työntekijöiden kustannuksella, polkemalla palkkoja te valmistelette Postia myyntikuntoon. (Puhemies koputtaa) Onko Posti ensi keväänä teidän myyntilistallanne?

16.17 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys oli siis, että valmistellaanko Postia myyntikuntoon henkilöstön palkkoja polkemalla. Vastaus on, että ei.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys eläinsuojelusta (Emma Kari vihr)

Suullinen kysymys SKT 44/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Kari.

Keskustelu

16.17 Emma Kari vihr: Arvoisa rouva puhemies! Me olemme viime viikolla joutuneet näkemään aika kylmäävää materiaalia suomalaisilta eläintiloilta ja teurastamoilta, mistä ilmenee aika törkeää välinpitämättömyyttä ja julmuutta eläinten kohtelussa. Te, ministeri Tiilikainen, olette kertonut olevanne järkyttynyt tästä kuvamateriaalista. Meille on kuitenkin oleellista kuulla, miten te aiotte puuttua eläinten huonoon kohteluun. On tärkeää, että ministeri puuttuu asiaan yhdessä vastuuviranomaisen kanssa ja käy läpi kaikki esille tul-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

leet tapaukset. Vaikuttaa aika selvältä, että alan omavalvonta ei toimi. Kysyisinkin ministeri Tiilikaiselta: Miten hallitus aikoo parantaa eläintilojen ja teurastamoitten valvontaa, jotta vastaavia kuvia ja väärinkäytöksiä ei jouduta enää näkemään? Aiotaanko teurastamoilta edellyttää jatkuvaa kameravalvontaa? — Kiitos.

16.19 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eläimet ansaitsevat hyvän kohtelun niin elämänsä aikana kuin myös teurastuksen aikana, ja tarpeettoman tuskan ja kivun tuottaminen on yksiselitteisesti laissa kielletty. On viranomaisten tehtävä selvittää nuo tapahtumat, mitä on nähty erilaisilla kuvatuilla materiaaleilla, ja jos lakia on rikottu, kyseessä on myös poliisiasia. Tähän olen asianomaisia viranomaisia velvoittanut, kuten myös laki asiaa edellyttää.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.19 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koko Suomen eläinsuojelulakia ollaan uudistamassa aika kiireellä, mutta te, ministeri Tiilikainen, olette päättänyt lakkauttaa tämän työn alkaessa eläinsuojeluasiamiehen viran. Tämä on herättänyt aika suurta huolta siitä, mihin tämä koko uudistus on menossa. Eläinten olojen pitäisi kuitenkin tämän lakiuudistuksen aikana parantua, koska meidän ihmisten tehtävä on pitää huolta niistä, jotka eivät pysty itse puolustamaan itseään. Eläinten hyvä kohtelu on kuitenkin myös suomalaisen ruuantuotannon etu. Sen takia minä kysyisinkin vielä ministeriltä: Aiotteko te perua teidän päätöksenne lakkauttaa eläinsuojeluasiamiehen virka? Onko eläinsuojelulain kokonaisuudistuksessa nyt tavoitteena eläinten olojen parantaminen, ja aiotaanko siinä puuttua eläintenpidon isoimpiin epäkohtiin, kuten esimerkiksi porsimishäkkeihin, eläinten nupoutukseen ja kastointiin ilman kivunlievitystä?

16.20 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo eläinsuojelulain kokonaisuudistus, joka on tekeillä ja jota valmistele työryhmä, jonka toimeksianto kestää tämän vuoden loppuun, valmistele juuri sitä, miten eläinten hyvinvointia voidaan parantaa ja eläinsuojelun valvontaa tehostaa. Nämä ovat niitä toimeksiantoja, mitä kyseiselle työryhmälle on annettu. Ja kun työryhmä esityksensä luovuttaa, alkaa normaali lainvalmistelu ensi vuoden aikana, siten että meillä olisi käytettävissä uusi eläinsuojelulaki vuoden 2017 alusta alkaen.

Mitä tulee näihin yksityiskohtiin lain sisällöstä ja sen toimeenpanosta tarkemmin eläin-kohtaisilla asetuksilla, se on sitä tulevaa työtä ja tärkeää sellaista, mutta sen sijaan en hyväksy väitettänne, että olisin lakkauttanut eläinsuojeluasiamiehen tehtävän, jonka te olitte ainoastaan kahden vuoden määräajaksi perustamassa: tuo määräaika kului loppuun, ja valtiontalouden säästöjen takia on erittäin monia tehtäviä (Puhemies koputtaa) tärkeissä asioissa jouduttu lakkauttamaan. Jos eduskunta haluaa eläinsuojeluasiamiehen virkaan (Puhemies: Aika!) lisätä rahan budjettikäsittelyn yhteydessä, otan (Puhemies koputtaa) mielihyvin sen vastaan.

16.22 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisilla eläintiloilla eläimiä hoidetaan pääosin hyvin. Mutta nyt eläinsuojelulakia uudistetaan, vanha on

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

20 vuoden takaa. On tärkeää, että siitä tulee hyvä, parempi kuin edellinen, myös eläinten kannalta. Sen takia sitä tehdään.

Viimeaikaiset tapahtumat, mitä olemme nähneet televisiossa dokumentteina, välähdyksinä, ovat olleet karmeita ja vakavia rikkomuksia eläimiä kohtaan. Suomessa muun muassa koirien koulutuksessa käytetään sähköpantoja ja kuristuspantoja. Ruotsissa ei käytetä. On paljon eläimiä kohtaan tehtäviä hyvin vaikeita ja törkeitäkin asioita, mitkä täytyy nyt uudistaa ja tehdä eläinten kohdalla paremmiksi. Ollaanko tosiaan vakavasti eläimiä ajattelemassa, kun tätä uudistusta tehdään, ja ollaanko esimerkiksi nämä sähköpannat mahdollisesti poistamassa?

16.23 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten aiemmin totesin, eläinten hyvinvoinnin parantaminen ja eläinsuojeluvalvonnan varmistaminen ovat tuon lainsäädännön suuria tehtäviä. Yksityiskohtia on paljon. Niihin kuuluvat eläinten pitopaikka, hoito, kohtelu, eläinjalostus, eläinkilpailut, kaikki tämänkaltaiset, ja on turha yrittää ministerin ottaa vielä yksityiskohtiin kantaa.

Tätä eläinsuojelulain uudistusta tehdään laajassa työryhmässä, ja esimerkiksi tällä viikolla tapasin eläinsuojelujärjestöjä, joitten näkemyksiä kuulin liittyen tähän eläinsuojelulain valmisteluun. Työryhmä tekee työnsä, sen jälkeen alkaa lainsäädäntö.

16.24 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todella valitettavaa, että tämän hallituksen hyvin kylmä linja näkyy myös eläinsuojelussa. (Naurua oikealta) Toisin kuin aiemmin, tässä hallitusohjelmassa ei mainita sanallakaan eläinsuojelua tai eläinten hyvinvointia. Miten se voi sopia tähän aikaan, kun samaan aikaan näemme lisääntyvästi kuvia julkisuudessa hyvin julmasta kohtelusta eläimiä kohtaan esimerkiksi juuri näissä teurastamoissa?

Arvoisa hallitus ja arvoisa ministeri, te olette hallitusohjelmakirjausten mukaan enemmänkin heikentämässä esimerkiksi eläinsuojelurikkomusten rangaistuksia, keventämässä valvontaa ja purkamassa eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi tehtyjä yhteisiä pelisääntöjä. Kuinka ihmeessä teidän linjanne voi olla yhteneväinen siihen tilanteeseen, mistä kansalaiset kantavat kovaa huolta ja kansalaisjärjestöt sanovat, että me olemme menossa eläinsuojelun takapajulaksi?

Te ette vastannut kysymykseen. Teillä on valta, ministeri. Aiotteko esittää eläinsuojeluasiamiehen viran säilyttämistä? Se olisi tässä ajassa erittäin tärkeä teko.

16.25 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen, yhtään eläinsuojelua koskevaa lakipykälää tai asetusta ei ole heikennetty, ei ensimmäistäkään. Kaikki ovat edelleen voimassa. Eläinsuojelulakia uudistetaan, työryhmä tekee työtään. Kerroin juuri äsken, milloin tuo aikataulu tulee.

Tuon eläinsuojeluasiamiehen viran, joka on määräaikaisena kahdeksi vuodeksi perustettu ja jonka määräaika kuluu tämän vuoden loppuun mennessä umpeen, seurauksia ja vaikutuksia ja hyödyllisyyttä arvioidaan, ja tuon eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä arvioidaan, onko tämä virka tarpeen vakinaistaa. Kuten äsken sanoin, jos eduskunta haluaa myös tällä väliajalla varmistaa eläinsuojeluasiamiehen toiminnan, eduskunta käyttää budjettivaltaa ja voi palauttaa nuo rahat.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

16.26 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan selvää, että eläinten kaltoinkohtelua ei voida hyväksyä ja siitä, niin kuin ministeri Tiilikainen täällä totesi, viranomaiset asianmukaiset tarkastukset tekevät ja siitä sitten rangaistukset ja sanktiot iskevät ja napsahtavat. Se on ihan päivänselvä asia. Ja niin kuin hän myöskin totesi, yhtään huononnusta, yhtään heikennystä ei olla tehty eikä pidä tehdä, se on ihan selvä. (Pia Viitanen: Miten teidän norminpurkutalkoot?)

Tässä on kuitenkin tilanne niin, että jos meillä oma kotieläintuotanto ajetaan tässä maassa ahtaalle, on selvää, että me emme voi millään tavalla kontrolloida, mitä me tuontiruualla täällä saamme aikaan ja minkälaisia kohteluita ne eläimet ovat muualla maailmassa saaneet kohdata. Siksi kysynkin ministeri Tiilikaiselta, mitä ovat ne toimet, joilla me edistämme ja varmistamme sen, että Suomessa eettinen, hyvä eläinten kohtelu, ruuantuotanto voi jatkua kannattavalla tavalla. Ainoa vaihtoehto on se. Muuten me emme tiedä näistä asioista yhtään mitään, hyvät opposition edustajat.

16.27 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eläinten kaltoinkohtelua ei todellakaan suvaita, ja tuotantoeläimet, niin kuin lemmikkieläimetkin, ansaitsevat hyvän kohtelun. Sitä on pyritty Suomessa varmistamaan kehittämällä eläinsuojelulainsäädäntöä ja kehittämällä muun muassa maatalouden tukijärjestelmää. Viljelijät ovat tarttuneet esimerkiksi eläinten hyvinvointitukeen tai -korvaukseen, hakeneet sitä aktiivisesti vapaaehtoisena keinona entisestään mennä lainsäädännön yli tässä eläinsuojelussa.

Suomen eläinsuojelulaki varmistaa myös sen, että meillä kasvatettavat porsaavat saavat pitää saporonsa, toisin kuin monissa muissa maissa. Meillä kasvatettava siipikarja saa pitää nokkansa, toisin kuin monissa muissa maissa. Ja meidän täytyy julkisia hankintoja tehtäessä harkita sitä, voiko kilpailutuksessa asettaa vastaavanlaiset hyvän eläinsuojelun tai (Puhemies koputtaa) ympäristönsuojelun vaatimukset hankintojen kriteeriksi.

16.28 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalainen ruoka ja myös suomalaisten eläinten hyvä kohtelu ovat meille asioita, joista on pidettävä huolta. Suomalaisen ruuan maine kuluttajien silmissä on elintärkeä koko suomalaiselle maataloudelle, elikkä jos maatalouden hyvinvoinnista halutaan pitää huolta, niin silloin halutaan myös panostaa eläinten kohteluun ja ruuan hyvään laatuun ja ympäristönsuojeluun.

Nyt alkaa tulla semmoinen haaste eteen, että kun hallitus on kirjannut hallitusohjelmassa, että maataloudelle ei aiheuteta yhtään ylimääräisiä kustannuksia, niin herää kysymys, näettekö te eläinten hyvän kohtelun ja ympäristönsuojelun kustannuksina vai pikemminkin mahdollisuuksina nostaa suomalaisen ruuan mainetta ja arvostusta ja sitä, että suomalaiset kuluttajat haluavat ostaa kotimaista ruokaa. Jos ajatellaan kovin vanhanaikaisesti, että eläinten kohtelun parantaminen esimerkiksi lainsäädännössä olisi vain kustannus, niin hallitusohjelman mukaan te ette sitä tee. Mutta jos ajatellaankin modernisti, että kuluttajat odottavat suomalaisilta eettistä tuotantoa ja monet tuottajat sitä haluavat itse tehdä ja haluavat siihen myös (Puhemies koputtaa) valtion tukea, niin miten te näette: oletteko moderni eläinsuojelun ystävä, ruuantuotannon ystävä, vai näettekö te eläinten hyvän kohtelun kustannuksena?

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

16.29 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen, sekä koko hallitus on, moderni eläinsuojelun ystävä, moderni suomalaisen maatalouden ja ruuantuotannon kehittäjä.

Kun esimerkiksi päätimme pääomittaa Maatilatalouden kehittämisrahastoa, voi mikä huuto siitä nousi opposition puolella. Mihin noita rahoja käytetään? Korotetaan eläinten hyvinvointiin tähtäävien investointien tukea hieman, korotetaan uusiutuvan energian tukia hieman, jotta entistä useampi maatila voi lähteä parantamaan eläinsuojelun tasoa ja silti säilyttää sen arvokkaan tehtävänsä: tuottaa ruokaa Suomelle ja maailmalle.

Ensin meidän on varmistettava, että suomalaiset kuluttajat tietävät suomalaisen kotieläintuotannon ja maatalouden tason ja ovat valmiita siitä maksamaan enemmän kuin mitä maksavat ne tuotteet, joita ei näin korkeilla standardeilla tuoteta, ja jos tämä vielä tuo meille vientimahdollisuuksia, esimerkiksi vielä korkeamman luomutuotannon (Puhemies: Aika!) tasolla, niin hyvä vain.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys hallintarekisteristä (Li Andersson vas)

Suullinen kysymys SKT 45/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Andersson.

Keskustelu

16.31 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Eilen kuultiin oikein ilahduttavia uutisia siitä, kuinka hallitus on ottanut huomioon vasemmistoliiton, kansalaisyhteiskunnan ja muun opposition esittämää kritiikkiä ja päättänyt vetää pois esityksensä veronkiertäjien armahduslaista eli esityksen tehokkaasta katumisesta. Samalla hallitus on perumassa osan harmaan talouden torjuntaan kohdistuvista leikkauksista.

Mutta, arvoisa pääministeri, miksi lopettaa siihen? Miksi hallitus aikoo kuitenkin jatkaa veronkiertoa ja rahanpesua helpottavan hallintarekisterin valmistelua siitä huolimatta, että lainvalvojat yksimielisesti ovat tyrmänneet tämän hankkeen?

16.31 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallintarekisteriasia on ollut lausuntokierroksella, ja näiltä asianomaisilta tahoilta on saatu ja odotamme lausuntoja. Kun nämä lausunnot ovat meidän tiedossamme, sen jälkeen hallitus ja valtiovarainministeri harkitsevat asian jatkoa: muutetaanko jotain, viedäänkö se sellaisenaan eteenpäin vai mikä on — ihan normaalin lainsäädäntöjärjestyksen vaiheen jälkeinen seuraava vaihe. Lausunnot tutkitaan totta kai nyt erittäin huolella.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.32 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni päätös jatkaa tämän hankkeen valmistelua osoittaa kuitenkin, että hallitus ei ole johdonmukainen

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

toimissaan harmaata taloutta ja veronkiertoa vastaan, ja juuri johdonmukaisuus on tämän toiminnan näkökulmasta kaikista keskeisintä. Harmaan talouden torjunnan suhteen on siis erittäin tärkeää, että toiminta on suunnitelmallista ja pitkäjänteistä.

Vuodesta 96 valtioneuvoston päätöksellä annetut harmaan talouden torjuntaohjelmat ovat olleet aivan keskeisessä roolissa tässä työssä. Haluankin nyt kysyä, aikooko hallitus näiden määrärahojen palauttamisen lisäksi siis myös jatkaa näitä harmaan talouden torjuntaohjelmia entiseen tapaan.

16.33 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Andersson kiinnittää huomiota erittäin tärkeään kysymykseen, itse asiassa meillä oli tarkastusvaliokunnassa hyvä keskustelu tästä eilen. Nythän me olemme tilanteessa, jossa harmaan talouden ohjelmia on toistaiseksi ollut muistaakseni kuusi ja vuodesta 1996 saakka. Me tulemme käsittelemään tätä kokonaisuutta 17.11. talouspoliittisessa valiokunnassa ja miettimään, millä tavalla me voimme viedä tätä kokonaisuutta eteenpäin. Minkä takia se on tärkeä: sen takia, että harmaan talouden toiminta on usein rikollista, ja sen takia, että me menetämme sillä potentiaalisesti 4—6 miljardia euroa verotuloja. Me tulemme katsomaan tätä kokonaisuutena ja miettimään, kannattaako pitää määräraikaisia ohjelmia vai tehdä joku pidempiaikainen toimintasuunnitelma. Tämäkin oli muuten yksi syy sille, minkä takia me palautimme ne rahat talousrikolliseen toimintaan keskittyvään etenemiseen. Tämä on vaikea kokonaisuus, mutta me mietimme tätä seitsemättä ohjelmaa.

16.34 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta on erittäin hieno asia, että hallitus ja hallituspuolueiden eduskuntaryhmät päättivät yhdessä siitä, että ne määrärahat, joita tarvitaan lisää poliisille talousrikollisuuden torjuntaan, löydetään, ja myös siitä, että tämä niin sanotun tehokkaan katumisen laki vedetään täältä pois. Siinähan oli kyseessä punninta siitä, että okei, saadaan ehkä jonkun verran lisää verotuottoja, mutta samalla joudutaan luopumaan keskeisistä rikosoikeudellisista periaatteista. Ja oli mielestäni hyvä asia, että tähän ratkaisuun päädyttiin ja tämä laki vedetään pois.

Kun puhutaan harmaasta taloudesta, puhutaan helposti verosuunnittelusta. Ja yksi laillisen verosuunnittelun porsaanreikä tänä päivänä on se, että Portugaliin voi mennä ja olla maksamatta senttiäkään veroa eläkkeestään Suomeen tai Portugaliin. Mitä kuuluu neuvottelulle tämän porsaanreiän tukkimiseksi?

16.35 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä oli kysymys, jota myös edellinen hallitus hyvin valtiovarainministerien johdolla käsitteli, ja olemme viemässä sitä nyt eteenpäin. Portugalissa on tällä hetkellä tilanne se, että siellä on juuri ollut vaalit ja ollaan muodostamassa uutta hallitusta. Tilanne on itse asiassa Portugalissa tällä hetkellä aika sekava, mutta viranomaistasolla nämä neuvottelut etenevät. Me olemme sanoneet aivan suoraan, että jos tähän vanhaan verosopimukseen ei löydy sellaista ratkaisua, jolla tämä porsaanreikä tukitaan, niin silloin me lakkautamme sen sopimuksen, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että systeemiä ei voi enää jatkaa.

16.36 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös minun mielestäni on erittäin hyvä uutinen, että hallitus on löytänyt keskuudestaan viisautta siihen, että on nyt vetäytynyt näistä esityksistään liittyen tähän tehokkaan katumisen lakiin,

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

eli niin sanottuun armahduslakiin veronkiertäjille, ja toisaalta on myös nyt perumassa niitä säästöesityksiä, mitä se teki harmaan talouden torjunnan määrärahoihin. Esimerkiksi meiltä lakivaliokunnasta lähti yksimielisenä, hallitus- ja oppositiopuolueiden rajat ylittävästi, lausunto talousarvioesitykseen siitä, että nämä määrärahat harmaan talouden torjuntaan pitää kokonaisuudessaan saada, koska se on erittäin tärkeä asia.

Mutta haluaisin edelleen palata tähän kysymykseen tästä hallintarekisterilaista. Mitä hallitus aikoo tehdä sille? Aikooko se todella sallia omistusten piilottamisen ulkomaille hallintarekisterien taakse, vai aikooko se myös korjata tämän epäkohdan, mikä sen esityksessä selkeästi on sisällä? Aikooko hallitus vetää myös tämän esityksensä pois?

16.37 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin lämpimät kiitokset edustaja Marinille noista vuotavista kiitoksista ja onnitteluista hallituksen erinomaisesta toiminnasta näissä kysymyksissä.

Myös hallintarekisterin kohdalla me jatkamme asiantuntijapohjalta, rauhassa, maltilla, ei poukkoilemalla, asioita analysoiden tätä lähes tuhannen sivun lakisäädäntöpakettia, josta olemme juuri saaneet 36 asiantuntijatahon näkemykset. Nyt ehkä yksi väärinymmärrys, edustaja Marin, pitää korjata. Siis tässähän on tarkoitus luoda Suomeen sellainen järjestelmä, jossa esimerkiksi viranomaisilta ei voida piilottaa hallintarekisteritietoja. Me pyrimme yhdistämään tässä kaksi asiaa: yksi on hallintarekisterit, joka on eurooppalainen yleinen käytäntö, tähän liittyy arvopaperikeskusasetus, ja toinen on verotietojen vaihto. Kun nämä kaksi saadaan toimimaan yhteen, niin tietoa on huomattavasti enemmän.

16.38 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto on 90-luvulta asti ollut johdonmukaisin harmaan talouden torjunnan puolestapuhuja, ja olen erittäin iloinen, että hallitus on todella tullut koko opposition ja vasemmistoliiton linjoille tässä asiassa. — Toivottavasti voisi tulla jopa työllisyys- ja talouspolitiikan peruslinjassakin vähitellen järkevämmälle linjalle.

Harmaan talouden torjunta on tulossa yhä kansainvälisemmäksi, ja verotietojen vaihto on etenemässä. Ei riitä, että luodaan puitteet esimerkiksi verotietojen vaihdolle. Se edellyttää myöskin esinnäkin tahtoa, halua ja resursseja esimerkiksi hankkia niitä tietoja muista maista ja sillä tavalla saada piilotettua verotusta näkyviin. Esimerkiksi Ruotsissa on ihan eri resurssit tässä toiminnassa, ja siitä kertoo myös se, että Ruotsi pystyy paljon enemmän kotiuttamaan piilotettua rahaa maailmalta kuin Suomi. Aiotteko turvata, kun suhtaudutte nyt selvästi myönteisemmin kuin aikaisemmin tähän harmaan talouden torjuntaan, (Puhemies koputtaa) myöskin resurssit siihen, että käytännössä pystytään hyödyntämään näitä kaikkia mahdollisuuksia?

16.39 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jälleen kerran kiitokset noista vuolaista kehuista, jotka hallitus saa vedettyään muun muassa tehokkaan katumisen pois. Nyt pitää vain huomioida se, että tietysti Ruotsissa on olemassa tämä tehokas katuminen -järjestelmä, mutta heillä on ehkä vähän erilainen systeemi.

Ehkä tässä on paras kerrata ne hankkeet, joita me tällä hetkellä harmaan talouden suunnassa teemme, koska pidän tätä erittäin tärkeänä kokonaisuutena. Numero 1 on pohdinnat kansallisen tulorekisterin rakentamisesta. Sitä me teemme jatkuvasti. Numero 2 on viranomaistietojen vaihdon kehittäminen, jota me teemme jatkuvasti. Numero 3 on rahanpesu-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

lainsäädännön uudistaminen. Ja numero 4, ehkä se kaikista tärkein, on OECD:n piirissä — anteeksi nämä sanahirviöt — BEPS-järjestelmä, jossa on verotietojen vaihto, 15 erilaista toimenpidettä, koska silloin kun pääomat maailmalla liikkuvat vapaasti, on hyvä myös saada verotietojen vaihtoa.

Ja teidän suora kysymyksenne oli, panemmeko lisää rahaa tämäntyypisen toiminnan kitkemiseen. Vastaus on, että kyllä.

16.40 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todellakin hieno asia, että hallitus on perumassa näitä harmaan talouden torjuntaan kohdistuvia leikkauksia. Samalla on tärkeää huomata se, että harmaan talouden torjunnassa koko viranomaisketju on huolehdittava lähtien sieltä Verohallinnosta, Tullista, poliisista ja oikeuslaitoksesta. Tiedustelen nyt vielä tarkemmin: Millä tavoin tämä lisämääräraha jakautuu? Miten varmistetaan, että kaikilla viranomaisilla on riittävät resurssit harmaan talouden torjuntaan?

16.41 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jälleen kerran aloitan kiittämällä oppositiota niistä vuolaista sanoista, joita olette antaneet tämän päätöksen jälkeen. (Välihuutoja)

Eli kyseessä on siis tässä tapauksessa 6,4 miljoonaa euroa, ja tässä tapauksessa ne tulevat jakautumaan varmasti näiden viranomaisten välille. Suurin osa niistä tehdään sisäministeriön sisäisistä siirroista — nyt täytyy muistaa, että meidän lisäsimme vaikkapa sisäiseen turvallisuuteen 50 miljoonaa euroa — mutta sitten joudumme varmasti jossain vaiheessa myös katsomaan lisätalousarvion tai muun kautta, millä tavalla tätä rahaa voi lisätä. Tämä tasapainohan on siinä mielessä hirveän mielenkiintoinen, että me tiedostamme sen, että mitä paremmin kitketään harmaata taloutta, sen enemmän ikään kuin voittoa julkinen talous ja varsinkin valtiontalous tästä saa. Sen takia tämä on tärkeä kokonaisuus, johonka hyvin salikin on huomiota kiinnittänyt.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo vielä täydentää.

16.42 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän poliisin tekemään harmaan talouden talousrikollisuuden torjuntaan ja tutkintaan täytyy todeta, että missään vaiheessa sitä ei olla oltu lähellekään lopettamassa. Noin 500 poliisimestä ja -naista tekee tälläkin hetkellä harmaan talouden talousrikollisuuden torjuntaa ja tutkintaa. Tätä lisämäärärahaa, jota edellinen hyvä hallitus oli tälle vuodelle antanut, uhkasi poliisin osalta 6,4 miljoonan euron leikkaus, mutta nyt me olemme — haluan kiittää taas valtiovarainministeriötä siitä — löytämässä ratkaisun siihen, miten me pystymme tämän rahan löytämään. Tämä on tärkeä asia, ja tietysti tässä on varmasti myöskin piiskattu sisäasiainministeriötä siihen, kun on tiukka taloudellinen aika, että minkä verran pystymme sisäisesti tehostamaan toimintaa niin, että tämä toiminta voi jatkua hyvällä tasolla, kuten nytkin. Loppurahoitus tullaan sitten neuvottelemaan valtiovarainministeriön kanssa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

2.4. Suullinen kysymys Suomenlahden tilasta (Anders Adlercreutz r)

Suullinen kysymys SKT 46/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Adlercreutz.

Keskustelu

16.43 **Anders Adlercreutz r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Vi fick för cirka en månad sedan läsa i pressen att Ryssland påbörjat ett massivt muddringsprojekt i anslutning till byggandet av en ny hamn utanför S:t Petersburg.

Helsingin Sanomien tietojen mukaan Bronkan sataman ruoppausmassa on noin 28 miljoonaa kuutiometriä eli 165 kertaa enemmän kuin Venäjän ja Saksan Nord Stream -putken alta ruopattiin Suomenlahdella. Suomen ympäristökeskuksen tutkijan mukaan samennus näkyy satelliittikuvissa yli 80 kilometriä leveänä ja 30 kilometriä pitkänä vyöhykkeenä. Satama-alueiden pohjasedimentit sisältävät suuria määriä myrkkyjä ja haitta-aineita, ja ruoppaustyöt saavat nyt nämä haitta-aineet ja myrkyt liikkeelle. Lehdistöstä olemme saaneet myös lukea, että Venäjän ympäristöjärjestöt ovat erittäin huolissaan siitä, miten nämä massat vaikuttavat Itämeren tilaan. Keskustelimme tästä asiasta kuukausi sitten, mutta uuden tiedon valossa kysyn kuitenkin ministeri Tiilikaiselta: onko meillä jo olemassa jonkinlaisia arviota siitä, millaisia ympäristövaikutuksia tällä massiivisella ruoppauksella on?

Ämnar Finland nu vidta några åtgärder med anledning av detta muddringsprojekt?

16.44 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itämeren hyvästä tilasta huolehtiminen on Suomen hallituksen yksi tavoite, ja se toteutuu ainoastaan kansainvälisen yhteistyön kautta, missä Helcomin puitteissa esimerkiksi kaikki Itämeren ympärismaat tuota yhteistyötä tekevät.

Suomen ympäristökeskuksen Suomen alueella tekemien mittausten mukaan nuo Venäjän Bronkan sataman ympäristössä tapahtuneet laajat ruoppaukset eivät ole näkyneet pitkälle tänne meidän aluevesillemme. Sen sijaan tuo savisen aineksen aiheuttama samentuma on todella satelliittikuvista selvästi nähtävillä. Suomi on pyytänyt Helcom-kokouksen yhteydessä, jossa käsiteltiin juuri ruoppausmassojen läjittämistä, Venäjältä lisätietoa. Olemme myös suoraan ympäristöministeriöstä kääntyneet Venäjän luonnonvaraministeriön puoleen näitten lisätietojen saamiseksi, ja sieltä on myös vastattu, että he tulevat tarkempia tietoja seuraavassa Helcom-kokouksessa esittämään. Mutta Suomen mittausten mukaan ei vielä ole havaittu mitään vaarallista.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.45 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Lehtitietojen mukaan näyttää siltä, että omat ympäristöviranomaiset olivat jossain määrin tietämättömiä tästä asiasta. Miten Suomen ja Venäjän välinen yhteistyö ympäristöasioissa toimii nyt tällä hetkellä?

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

16.46 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Suomen ja Venäjän ja Viron välistä yhteistyötä itse asiassa on juuri tehty tässä Suomenlahden ympärillä, ja se on toiminut viranomaistasoilla hyvin, ja myös näitä ruoppauksen vaikutuksia ja mittaustuloksia on viranomaistasolla vaihdettu. Suomen ja Venäjän välistä ympäristöyhteistyötä on tarpeen tehostaa. Meillä ei ole ollut yli kahteen vuoteen ministeritason tapaamisia. Olen ilmoittanut, että otan myönteisesti vastaan kutsun Barentsin ympäristöneuvostoon, minkä Venäjän ministeri on minulle toimittanut, ja toivon tapaavani Venäjän vastaavan ministerin noin kolmen viikon kuluttua.

16.47 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä, että Suomenlahden asiat täällä puhututtavat. Tässä asiassa toki Bronkan kohdalla maito on ikään kuin jo kaatunut tielle. Meillä on valitettavasti syntymässä ehkä uusi asia, jossa yhteistyön puute Venäjän kanssa aiheuttaa sen, että me emme voi yhteistä Suomenlahtea suojella niin nopeasti kuin muut haluaisivat, nimittäin suurten risteilyalusten käymäläjätevesien päästäminen puhdistamattomina Suomenlahteen. IMOn piirissä ovat muut Itämeren maat nyt hyvässä yhteistyössä myös Suomen kanssa jättämässä aloitetta, että kielletäisiin vuodesta 2021 lähtien kaikilta aluksilta käymäläjätevesien mereen päästäminen, mutta valitettavasti Venäjä ei toistaiseksi ole suostunut tähän aloitteeseen yhtymään, vaikka myös Pietarin satamassa on erinomaiset uudet puitteet käymäläjätevesien talteenottoon.

Mitä erityisesti ministerit Berner ja Tiilikainen aikovat tehdä, jotta tässäkin poliittisessa tilanteessa voitaisiin vaikuttaa asiaan, kun Venäjällä ei sinänsä pitäisi olla mitään taloudellista intressiä olla yhdessä meidän kanssa laittamassa (Puhemies koputtaa) amerikkalaisia risteilijöitä kuriin? — Kiitos.

16.48 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Edustaja Mykkänen on harvinaisen oikeassa sekä tässä kysymyksen johdannossa että asettelussa. (Oikealta: Hänhän on aina oikeassa!) Suomi on todellakin toiminut aktiivisesti tämän risteilijöitten jätevesien laskukiellon aikaansaamiseksi. Meillä on myös ryhdytty toimiin. Meillä satamissa on olemassa laitteistot, joihin risteilijät voivat jätevedet purkaa turvallisesti, ja ne sen jälkeen käsitellään asiallisesti. Onneksi tämä on tilanne myös valtaosin koko Itämeren ympärysalueella tai satamissa muuallakin. Senpä takia Itämeren ympärysvaltiot ehdottavat IMOlle, että jätevesien lasku loppuisi kokonaan muutaman vuoden kuluessa. Venäjä ei ole toistaiseksi tähän vaateeseen yhtynyt, mutta käsityksemme mukaan, koska kaikki muut maat siihen ovat yhtyneet, on mahdollista, että Kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO tekisi tällaisen päätöksen kaikkia muita maita ja satamia koskien, jolloin Venäjän mahdollinen vastahanka jäisi vain heidän omaksi vitsaukseksi Suomenlahden pohjukassa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys turvapaikanhakijoista (Juho Eerola ps)

Suullinen kysymys SKT 47/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Eerola.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

Keskustelu

16.49 Juho Eerola ps: Arvoisa puhemies! Loppukesän ja syksyn aikana saimme huomata, että kykymme selvittää äkillisesti kasvavasta turvapaikanhakijoitten määrästä oli vajavainen. Onneksi hallitus on korjannut aiempia puutteita. Etenkin Irakin ja Somalian osalta tehty turvallisuusarvion päivittäminen on aivan viime päivinä vähentänyt näistä maista saapuvien turvapaikanhakijoiden määrää.

Samalla kun olemme hoitaneet Ruotsin kautta tulevaa maahanmuuttovyöryä, on itäiselle rajallemme muodostunut samankaltainen uhka. Perinteisesti Venäjän kautta tulevien turvapaikanhakijoiden määrä on ollut pieni, mutta nyt on ilmaantunut viitteitä siitä, että Venäjän rajaviranomaiset päästävät sekä kolmansien maiden kansalaisia että omia kansalaisiaankin aiempaa helpommin länteen turvapaikan hakuun. Venäjältä katsottuna olemme sekä ensimmäinen Schengen-maa että myös ensimmäinen Dublinin sopimuksen piiriin kuuluva valtio. Kysynkin vastaavalta ministeriltä: miten Suomi on varautunut mahdollisesti jopa kymmeniintuhansiin (Puhemies koputtaa) itärajan yli tuleviin turvapaikanhakijoihin, ja voisiko Norjan viime aikoina tekemistä (Puhemies: Kysymys!) ratkaisusta ottaa mallia?

16.50 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on ajankohtainen kysymys. Meillä on täysi valmius ja tilannekuva siitä, mikä on itärajan tilanne. Sitä on seurattu koko ajan. Kiitos erinomaisen yhteistyön suomalaisten rajaviranomaisten ja venäläisten rajaviranomaisten kanssa, vuosien pitkäaikaisen yhteistyön ansiosta määrät Suomeen ovat olleet todella alhaisia. Nyt kieltämättä, kuten edustaja totesi, on ollut tällaisista niin sanottua tihkumista, muutama per päivä, joka otetaan erittäin vakavasti. Siksi me olemme tiivistäneet yhteydenpitoa Venäjän rajaviranomaisiin, jotta hyvä, vakaa tilanne säilyisi myöskin pohjoisessa. Norjaanhan on Venäjältä tämä virta todella voimakasta, jopa kahtasataa turvapaikanhakijaa per päivä.

Me selvitämme ja tarkkailemme tätä tilannetta koko ajan ja olemme yhteydessä Venäjän rajaviranomaisiin, mutta valmistaudumme myöskin siihen, että jos tulisi äkillinen, laajempi maahanmuutto sitä kautta, niin miten me siihen (Puhemies koputtaa) pystymme silloin vastaamaan.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.52 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eerola nosti tässä kysymyksessään esille erittäin tärkeän asian, ja haluan itsekin kiittää ensimmäisenä hallitusta ja sisäministeri Orpoa niistä toimenpiteistä, joita olette tehneet länsirajalla tämän vaikean turvapaikanhakijatilanteen ratkaisemiseksi.

Kuitenkin nyt on tilanne se, että Venäjä on jollain tasolla merkittävästi muuttanut sitä omaa politiikkaansa ja nyt on päästetty turvapaikanhakijoita läpi Suomeen ilman asianmukaisia matkustusasiakirjoja. Tämä on hyvin poikkeuksellista. Olisinkin kysynyt ulkoministeri Soinilta, mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä sen suhteen, että tämä rajatilanne itärajalla saadaan normalisoitumaan.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

16.52 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä asia on äärimmäisen tärkeä. Meillä on hyvä keskusteluyhteys sekä Venäjän ulkopolitiittiseen johtoon että rajaviranomaisiin, kuten ministeri Orpo tässä kertoi. Ikään kuin malleja ja esimerkua olemme tästä saaneet Venäjän ja Norjan välisen turvapaikanhakijoiden siirtymisen kautta. Norjassa muun muassa on alettu keskustelemaan voimakkaasti siitä, että afgaanien — tai keiden tahansa turvapaikanhakijoiden, jotka ovat pysyvästi, pitkäaikaisesti oleskelleet Venäjällä — asiat voidaan ratkaista heti ilman muuta, että näillä ei ole oikeutta turvapaikkaan. Ja tämä periaate on yksi sellainen käyttökelpoinen, jota meidänkin kannattaa tässä miettiä.

16.53 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unioni näyttää olevan aikamoisessa pulassa tämän niin suureksi kasvaneen pakolaisvirran kanssa, ja olemme nähneet viime päivinä kuvia, joissa aitoja rakennetaan maiden välille, ihmiset tarpovat mudassa, eivät saa apua ajoissa — siellä on paljon humanitäärisen avun tarpeita.

Te, pääministeri Sipilä, olette ymmärtääkseni osallistumassa tähän Maltalla pidettävään Vallettan huippukokoukseen, jossa nimenomaan muuttoliikettä Euroopassa käsitellään. Millä mielellä olette sinne kokoukseen lähdössä, ja onko tässä kokouksen valmistelussa mielestänne tullut esiin sellaisia asioita, joilla nämä isot kysymykset saataisiin ratkaistua ja Euroopan unioni tekemään yhteistä politiikkaa tämän pakolaiskriisin osalta?

16.54 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on Vallettan kokouksen tärkein aihe: keskustella Afrikan maiden kanssa juuri niistä juurisista, miksi turvapaikanhakijoita näistä maista lähtee ja mitä me voimme tehdä näille juurisille. Euroopan unioni on yhdessä päättänyt mittavan rahaston perustamisesta näiden maiden auttamiseksi ja myöskin elinolojen parantamiseksi näillä pakolaisleireillä. Euroopan unionin tavoitteena on saada rahastopäätökset ja rahastot kasaan tähän kokoukseen mennessä. Toivon todella, että näin on myöskin tapahtunut, koska se on tärkein väline siinä, että pystytään auttamaan siellä lähellä ihmisiä, että ei tarvitsisi liikkeelle lähteä.

16.55 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suojelupoliisi julkisti tällä viikolla kaksi uutta Suomen turvallisuuteen vaikuttavaa arviota. Ministeri Orpo, kerroitte aiemmin tällä viikolla, että Suomeen on turvapaikanhakijoiden joukossa saapunut myös Isisin joukoissa taistelleita. Sinänsähän tämä ei tullut meille yllätyksenä. Puhuimme tästä jo silloin, kun sisäiset siirrot otettiin käyttöön. Turvapaikanhakijoiden räjähdysmäinen kasvu on omiaan kärjistämään myös eri ryhmittymien välistä vastakkainasettelua. Turvallisuusarvion mukaan maahanmuuttoa vastustavien viharikosten uhka on kasvanut, mutta muuttunut tilanne on nostanut esille myös maahanmuuttoa kannattavien joukot. Lisäksi uhkana on mahdollisesti myös maahanmuuttajien keskuudessa olevien ryhmittymien välienselvittely. Viharikoksen tai terrori-iskun uhkaa ei voi enää meilläkään sulkea pois. Sisäministeri Orpo, kysyn teiltä: onko poliisilla ja suojelupoliisilla riittävät resurssit ja keinot terrorismin ennaltaehkäisyyn, ja kuinka sisäministeriö on varautunut (Puhemies koputtaa) eri ryhmittymien välisten konfliktien ennaltaehkäisyyn?

16.56 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin minusta suojelupoliisi teki vastuullista työtä siinä, että he päivittivät turvallisuusarvionsa ja

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

oikeastaan varmaan toteavat sen, minkä suomalaiset pystyvät itsekin aistimaan, että kun on näin suuri, laajamittainen maahanmuutto, niin se aiheuttaa myöskin turvallisuuteen liittyviä uhkia. Suojelupoliisin määrärahoja lisättiin jo tälle vuodelle, samoin poliisin ja maahanmuuttoviranomaisten, jotta me pystymme vastaamaan turvapaikanhakijoiden suureen määrään ja hallitsemaan sitä. Poliisi on läsnä niillä paikkakunnilla, joihin vastaanottokeskuksia on perustettu. Turvallisuustilannetta kartoitetaan jatkuvasti. Tehdään ennalta ehkäisevää työtä siinä, että pyritään löytämään tapoja lisätä vuoropuhelua maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten kanssa. Tehdään siis todella laajalla rintamalla töitä, jotta Suomi pysyy turvallisena maana. Tehdään sitä turvallisuusviranomaisten kesken, kukin omissa rooleissaan, mutta myöskin suomalaiset järjestöt ja yksittäiset kansalaiset tekevät todella arvokasta työtä. (Puhemies koputtaa)

Tämä on erittäin, erittäin laaja kysymys, ja voisin tästä vaikka tunnin puhua, mutta tämä nyt alkuun.

16.57 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeätä, että näitä kysymyksiä käsitellään ennen kaikkea Euroopan laajuisesti. Rajat ovat siinä mielessä yhteisiä. Ja kuten tiedetään, talvi on tulossa, ja tämä varmasti jonkin verran vaikuttaa myös liikkumiseen myös tänne Euroopan suuntaan. On tärkeätä, että puhutaan täällä Venäjän kanssa tehdystä yhteistyöstä, ja siinä mielessä uskon, että rajayhteistyömme Venäjän suhteen on toiminut hyvin. Mutta kysyisin ministeri Orvosta: onko yhtä lailla samanlainen yhteistyö muiden Pohjoismaiden kesken, erityisesti Ruotsiin päin? Vaikka paine nyt varmasti vähenee, niin tarvitsemme edelleen tärkeätä, hyvää yhteistyötä niin Ruotsin kanssa kuin sitten muidenkin Pohjoismaiden kanssa, rakentavaa, hyvää, luotettavaa yhteistyötä.

16.58 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on erittäin tiivis yhteistyö tällä hetkellä pohjoismaisten viranomaisten ja kollegoiden kesken. Edellispäivänä tapasin Ruotsin turvallisuusministerin. Lisäksi nykyään Suomen aloitteesta meillä on käytäntö, että jokaisessa ministerineuvoston kokouksessa pohjoismaiset maahanmuuttoministerit tapaavat ja keskustellaan tilanteesta. Sen lisäksi ollaan ihan siis viestein yhteydessä, mutta ennen kaikkea meidän viranomaiset saavat ja vaihtavat tietoa keskenään. Meillä on parempi kuva siitä, mikä on Ruotsin turvapaikanhakijoiden tilanne, mikä on tilanne Ruotsissa, jotta pystyisimme ennakoimaan sitä, millainen paine sitten taas Suomeen Tornion kautta suuntautuu. Tämä yhteistyö on aivan ensiarvoista ja tärkeää.

Mutta se ei riitä, että Pohjoismaat tekevät yhteistyötä. Meidän on pakko löytää eurooppalaisia ratkaisuja. Jos katsotaan Länsi-Balkanille, tilanne on järkyttävä. Kymmenet tai sadat tuhannet ihmiset ovat siellä surkeissa olosuhteissa, ja talvi on tulossa. Ja tähän haluan sanoa sen, että me olemme Suomesta lähettäneet Balkanille muun muassa telttoja, (Puhemies koputtaa) ja ne ovat varmasti tarpeen siellä, koska talvi on tulossa.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä edustaja Eerola.

16.59 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Venäjältäähän on suoria lentoyhteyksiä Afrikkaan ja Lähi-idän maihin, ja sieltä on aikaisemminkin vuosien saatossa jonkun verran tullut väkeä tänne turvapaikanhakijoina, mutta nyt on viitteitä siitä, että nämä määrät lisääntyisivät ja Venäjän politiikka tässä ehkä vähän muuttuisi ja tätä

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

mahdollisesti saatettaisiin käyttää jopa tämmöisenä uutena hybridisodankäynnin muotona. Kysyn vastaavalta ministeriltä: onko mitään tarkempaa arviota siitä, kuinka paljon Venäjällä tällä hetkellä arvioidaan olevan kolmansien maiden kansalaisia?

17.00 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin Venäjällä varmasti puhutaan miljoonista, minkä verran Venäjällä on maahanmuuttajia, kolmansien maiden kansalaisia. Minä haluaisin kuitenkin nyt suhteuttaa tämän tilanteen. Totta kai me olemme erittäin huolissamme siitä, että noin 70—80 henkeä on tullut Venäjältä Suomeen pohjoista reittiä, mutta minä uskon ja toivon, että tässä on kyse enemmänkin siitä, että joku kontrolli on hieman pettänyt, ja me haemme vain vahvistusta sille hyvälle linjalle, mikä on ollut venäläisten rajaviranomaisten kanssa, että tämä ei ole reitti turvapaikanhauille jatkossakaan. Mutta potentiaali Venäjällä on tietenkin erittäin suuri, jos ihmiset päättävät sieltä lähteä liikkeelle. Toistaiseksi tilanne on hallinnassa, ja teemme kaikkemme, että se myöskin pysyy sellaisena.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Hallituksen esitys HE 30/2015 vp

Talousarvioaloite TAA 1-362/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia.

Talousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.02 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Aion ottaa esille muutamia tärkeitä pitämiäni aloitteita, joissa olen ensimmäinen allekirjoittaja tai olen muutoin aktiivisesti... (Hälinää)

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Myller, odotatteko hetken. — Pyydän edustajia nyt poistumaan salista, niitä, jotka eivät aio jäädä keskustelua seuraamaan, niin että päästään liikkeelle.

Kiitos, puhemies! — ...joissa olen muutoin ollut aktiivisesti mukana vaikuttamassa.

Talousarvioesityksistä ei kaikista saa oikein selvää, mitä ne käytännössä tarkoittavat. Yksi sellainen on ulkoministeriön alalla kohta Eurooppatiedotuksen määrärahasta momentilla 24.90.50. Pahimmillaan se, mitä hallitus esittää, tarkoittaa sitä, että kaikilta Eurooppajärjestöiltä viedään valtion tuki. Toivottavasti tämä ei sitä tarkoita, ja sitä varten olen tehnyt ehdotuksen siitä, että korvamerkintä tältä momentilta jatkuisi edelleen Eurooppalaisen Suomen rahoituksessa ja myöskin Vaihtoehto EU:lle -rahoituksessa, koska me tarvitsemme kansalaiskeskustelua, ja erityisesti tällaisena aikana, jolloin Euroopassa tapahtuu erit-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

täin paljon isoja asioita, tarvitaan kansalaislähtöistä keskustelua, ja tämä ei ole todellakaan aika lopettaa tätä työtä.

Toinen aloite liittyy Euroopan metsäinstituuttiin. Hallitus esittää, että Euroopan metsäinstituuttilta, jonka pääoma on noin miljoona, leikataan 400 000, ja tämä käytännössä tarkoittaisi sitä, että Euroopan metsäinstituutilla ei olisi edellytyksiä tämän jälkeen toimia Suomessa. Tämä olisi erittäin iso imagotappio Suomelle, se olisi imagotappio Joensuulle, mutta ennen kaikkea se olisi toiminnallinen tappio suomalaiselle bioteollisuudelle ja sille bio-osaamiselle, jota haluamme näyttää maailmalle, ja löisi näin korvalle myös hallituksen yhtä kärkihanketta.

Kolmas aloite, josta myöskin haluan muutaman sanan sanoa, on junaliikenteen ostoliikenne — siitähän täällä on paljon keskusteltu. Erityistä huolta nyt tässä aloitteessa kannan Itä-Suomen liikenteestä. Joensuu—Nurmes-liikennettä ollaan lakkauttamassa, samoin Joensuu—Varkaus-, ja nämä haluan palauttaa sitten tuonne talousarvioon, että rautatieliikenne näillä osuuksilla myös jatkuisi.

Joensuu—Varkaus-valtatieyhteyteen viime hallituskaudella, tai eduskuntakaudella, eduskunta lisäsi kahtena vuonna valtatieen peruskorjaukseen varoja yhteensä noin 12 miljoonaa euroa, joilla on päästy hyvään alkuun tuon tien perusparannuksessa. Nyt tarvitaan sitten jatkumoa, että tuo liikenneturvallisuudenkin kannalta vaarallinen tieosuus saataisiin todella kuntoon.

Arvoisa puhemies! Sen lisäksi haluaisin nostaa esiin vielä Suomen ja Venäjän välisen pelastusyhteistyön. Myöskään sille ei ole varattu rahaa. Me kuulumme täällä juuri kyselytunnilla, että on mahdollista, että yllättäviäkin asioita rajanpinnassa — jommallakummalla puolella tai molemmilla puolilla — voi tapahtua, ja tarvitsemme myöskin tätä viranomais-ten välistä entistä parempaa yhteistyötä.

17.06 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Haluan itse nostaa kaksi talousarvioaloitetta esille.

Toinen on talousarvioaloite 283 määrärahan lisäämisestä maanpuolustusjärjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseen. Kyse on vajaasta 400 000 eurosta, ja itse asiassa tällä rahalla on saatu useita tuhansia kertausharjoituspäiviä, ja pidän sitä erittäin tärkeänä tässä muuttuneessa maailmanpoliittisessakin tilanteessa ja myös senkin näkökulman mukaisesti, että olemme yhdessä sitoutuneet siihen, että uskottavasta maanpuolustuksesta pidetään kiinni. Pidän tätä aloitetta erittäin kannatettavana.

Toinen on sitten aloite 314 määrärahan lisäämisestä veteraanien kuntoutustoiminnan menoihin. Kyse on 4 miljoonasta eurosta, ja eduskunta on yksimielisesti päättänyt juhlaistunnossaan muutama vuosi sitten, että pidämme huolen kaikista näistä kunniakansalaisista ja siitä, että he saavat kuntoutusta. Nyt näyttää siltä, että rahat eivät tulisi riittämään näiden leikkausten myötä, ja toivon, että eduskunta on sanansa mittainen tässäkin ja oikaisee tämän hallituksen leikkauksen täällä eduskunnan käsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti loppuun kehitysyhteistyöstä: Siellä järjestöt tekevät pienillä rahoilla tehokasta työtä, ja tässä ulkoasiainvaliokunta on jo omassa käsittelyssään nostanut esille nimenomaan kansalaisjärjestöjen tekemän työn. Toivon, että sieltä voisi vielä löytyä ratkaisu, niin että ne saisivat nämä rahat ja pystyisivät jatkamaan sitä työtä, jota itse asiassa hyvinkin laajasti suomalaiset tukevat, eli nimenomaan sitä työtä, missä mennään sinne paikan päälle, autetaan ja pienilläkin summilla saadaan isoja tuloksia aikaan.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

17.09 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tulin tänne oikeastaan sen takia, että olemme tehneet talousarvioaloitteen määrärahan lisäämisestä vähimmäismääräisiin sairaus- ja vanhempainpäivärahoihin sekä vähimmäismääräisiin kuntoutusrahoihin. Tämä koskee nimenomaan kaikkein pienituloisimpia lapsiperheitä, opiskelijaperheitä ja monia kuntoutustuella olevia perheitä ja ihmisiä.

Perusturvan tarkoituksena on mahdollistaa kaikille riittävä toimeentulo ja elintaso. Tiukassakin taloustilanteessa pitää hyvällä yhteiskuntapolitiikalla estää ihmisten ajautuminen köyhyYTEEN. Lapsiperheköyhyys on Suomessa jälleen kasvussa. Lapsiköyhyys on jatkuvasti kasvanut huolimatta siitä, että yleinen tulotaso on noussut. Köyhissä perheissä kasvavien lapsien määrä on lähes kolminkertaistunut 1990-luvulta alkaen. Työttömyys ja alhainen tulotaso lisäävät lapsen köyhyysriskiä.

Tällä hetkellä myös köyhyysrajan alapuolella elävien työssä käyvien määrä lisääntyy, heitä on Suomessa arviolta yli puoli miljoonaa. Kasvu johtuu muun muassa pätäk- ja vuokratöiden yleistymisestä. Perheillä, joissa eletään yhden pienituloisen, mahdollisesti vain pätäkötöitä saavan aikuisen tuloilla, ei ole mahdollisuutta säästää, vaan kaikki tulot menevät kulutukseen. Perusturvan kehittäminen on välttämätöntä, jotta eri elämäntilanteissa olevat ihmiset saavat siitä arkinsa tukea ilman tarvetta tukeutua pitkäaikaiseen toimeentulotukeen.

Lapsiköyhyys on yleisintä yksinhuoltajaperheissä sekä perheissä, joissa lapset ovat alle kolmevuotiaita. Köyhissä perheissä elävien lasten määrä on yli kaksinkertaistunut vuodesta 1995. Köyhyydessä elää yli 130 000 lasta. Pikkulasten vanhempien osuus alemmissa tuloluokissa on kasvanut selvästi muun muassa vaikean työllisyystilanteen takia. Joka toisessa köyhässä lapsiperheessä huoltaja käy töissä. Köyhyys vaikuttaa muun muassa lapsen kehitykseen ja terveyteen. Edellisen laman aikaan säästettiin lasten ja perheiden peruspalveluista. Sen seurauksena korjaavia palveluita tarvittiin entistä enemmän ja kulut kasvoivat.

Hallituksen leikkauspolitiikka ajaa nyt ihmisiä jälleen ahdinkoon kasvavassa määrin. Viime hallituskaudella hallitus teki merkittävän korotuksen työmarkkinatukeen ja työttömyyspäivärahan tasoon. Sitä edellisellä vaalikaudella eduskunta korotti alimpia äitiys- ja vanhempainpäivärahoja, sairauspäivärahaa sekä kuntoutusrahaa työmarkkinatuen tasolle. Jotta lapsiperheiden ja pitkäaikaissairaiden köyhyysriskiä voidaan vähentää, on tärkeää korottaa vähimmäismääräiset sairaus- ja vanhempainpäivärahat ja kuntoutusrahat jälleen nykyisen työmarkkinatuen tasolle.

Vuonna 2014 vähimmäismääräisen päivärahan taso oli 23,92 euroa ja työmarkkinatuen taso 32,66 euroa. Etuuksissa on erilainen kertymisperuste, joten korotuksen tarve olisi tietojemme mukaan noin 4,17 euroa päivässä. Vahvistamalla ensisijaisia etuuksia näin merkittävästi voidaan myös vähentää toimeentulotuen tarvetta. Tästä syystä olemme esittäneet omassa talousarvioaloitteessamme vähimmäismääräisiin sairaus- ja vanhempainpäivärahoihin sekä vähimmäismääräisiin kuntoutusrahoihin 25 miljoonaa euroa.

17.13 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Näissä talousarvioaloitteissa kiinnitetään huomiota myös tähän harmaan talouden torjuntaan, joka tässä oli myös äsken kyselytunnilla esillä. Sikäli on hyvä, kun aina käydään keskustelua siitä, mikä on opposition rooli, onko se vain räksyttää vai esittää vaihtoehtoja hallituksen politiikalle. Tässä on muuten hyvä esimerkki siitä, että kun oppositio on esittänyt vaihtoehdon hallituksen politiikalle muun muassa juuri niistä harmaan talouden torjunnan resursseista, joista täällä kyselytun-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

nilla puhuttiin, jotka siis oppositio jo aikaisemmin täällä esitti, jotka ovat nyt käsittelyssä, niin näyttää siltä, että sillä on vaikutusta, mitä täältä sanotaan.

Toivomme, että tällä linjalla hallitus jatkaa, se kuuntelee opposition viestejä, vaikkakin on tietenkin niin, että kun tässä äsken valtiovarainministeri Stubb kovin leveällä hymyllä otti näitä kiitoksia vastaan, niin olisi kuitenkin syytä muistaa, että tässä on nyt asia ja ongelma, jonka hallitus itse aiheutti tekemällä nämä leikkaukset ja sen jälkeen korjasi. Nyt sitten sanottiin, että tämä on suuri voitto, joten tässä suhteessa harmaan talouden torjunta otti ensin ison taka-askeleen. Nyt on vähän palattu, ei kuitenkaan ihan sille tasolle, minkä edellinen hallitus jätti.

Toivoa sopii, että hallitus tässä nyt sitten ottaisi esimerkiksi nämä SDP:n esitykset seuraavaksi huomioon: Harmaan talouden tiekartta, yli 20 esitystä. Muun muassa alipalkan maksamisen kriminalisointi olisi asia, joka kannattaisi nyt tässä harmaan talouden torjuntaohjelmassa ottaa huomioon. Uskon, että täältä salista löytyy niin oppositiosta kuin hallituspuolueistakin tukea näille opposition tekemille hyvälle talousarvioaloitteille. Olisikin ollut tietysti hienoa, jos joku hallituksen puolelta olisi ollut vastaamassa, tai ehkäpä joku hallituspuolueen kansanedustaja voisi vastata, millä aikataululla ja miten tämä harmaa talous aiotaan nyt hoitaa. Hyväksytäänkö esimerkiksi sosialidemokraattien esittämä talousarvioaloite sellaisenaan?

Keskustelu päättyi.

Talousarvioaloitteet lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rautatielain ja ratalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2015 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

5. Lakialoite laiksi transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain nimikkeen muuttamisesta

Lakialoite LA 4/2015 vp Outi Mäkelä kok

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.16 **Outi Mäkelä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä oleva aloite koskee siis lähinnä lain nimen muuttamista ja sitä, että laissa oleva terminologia korjataan nykyaikaiseksi ja oikeakieliseksi.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

Kysehän on lakialoitteesta, joka koskee siis lakia transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta, ja siinä käytetään sanaa "transseksuaali", joka on vanhentunut ja virheellinen ja perustuu englanninkielisen termin "transsexual" käännökseen. Oikea ja korrekti termi on transsukupuolinen, joka siis viittaa selkeämmin siihen, että kyse on henkilön sukupuolesta eikä seksuaalisesta suuntautumisesta. Tämän nimen muuttaminen sinällään ei korjaa tämän lain sisältöä tai muuta sitä, vaan muuttaa ainoastaan nämä käytetyt termit ajanmukaisiksi ja oikeiksi.

Olen itse tehnyt kirjallisen kysymyksen myös translain uudistamisesta tällä kaudella ja saanut siihen myös vastauksen Rehulalta heinäkuussa 9. päivä. Sen mukaisesti edellisellä kaudella ollut esitys translain uudistamisesta olisi ehkä vaaleanvihreän valon sävyttämänä tämänkin hallituksen asialistalla, mutta vahvaa vakuutta ei kyllä tästä vastauksesta saa. Toivoisin, että tämänkin asian osalta päästäisiin siihen tilanteeseen, mikä tätä aikaa ja tämän ajan mukaisuutta vastaisi.

Mutta ensisijaisesti toivon, että tälle aloitteelle löytyisi kannatusta ja edes tämän nimen osalta päästäisiin nykyaikaiseen käytäntöön.

17.18 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Mäkelälle tästä aloitteesta, se on kannatettava ja mielestäni osoittaa hyvin sen, että meidän kannattaa käydä lakeja läpi ja myös todeta silloin, kun ne ovat vanhentuneet ajastaan, että me voimme korjata niitä aika pienilläkin askeleilla tai ainakin päästä siinä korjaamisessa alkuun.

Käytän tämän puheenvuoron hyväkseni muistuttaakseni tästä samasta asiasta, josta edustajakin äsken kertoi, eli siitä, että translaissa on muutakin ongelmallista tällä hetkellä aika paljonkin, tämä nimi on vain jäävuoren huippu. Toivon, että me pääsemme tällä hallituskaudella aidosti sukeltamaan tähän lakiin sisälle ja myös tekemään niitä välttämättömiä korjauksia, joita mielestäni moderni oikeusvaltio ja ihmisoikeudet edellyttävät.

Viimeksi tämän vuoden huhtikuussa Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous on kiinnittänyt huomiota siihen, miten translait voidaan toteuttaa, ja tässä yhteydessä he ovat antaneet päätöslauselman ja suositelleet useita toimenpiteitä jäsenmailleen. Suomessa edelleen on olemassa arveluttavia vaatimuksia transsukupuolisille ihmisille liittyen esimerkiksi sterilisaatioon, aviosäätöyn tai siihen, miten ilmoitetaan tämä sukupuoli. Toivottavasti saamme näistä asioista paljon keskustelua ja toivottavasti tällä kaudella jatkamme sitä hyvää yhdenvertaisuuskehitystä, jota Suomessa on viime vuosina nähty.

17.20 Sanna Marin sd: Arvoisa rouva puhemies! Myös minä haluan kiittää edustaja Mäkelää hyvästä lakialoitteesta. Tämä on todella tärkeä aloite, ja vähintäänkin olen sitä mieltä, että tämä lain nimike pitäisi ehdottomasti muuttaa, kuten tässä lakialoitteessakin vaaditaan.

Mutta kuten edustaja Parviainen totesi, translaki sisältää nykyisellään myös paljon muita merkittäviä epäkohtia. Translaki rikkoo räikeästi perus- ja ihmisoikeuksia muun muassa vaatimuksellaan transsukupuolisten sterilisaatiosta sukupuolen vahvistamisen yhteydessä. Edelleenkin todella vuonna 2015 meillä on olemassa ihmisryhmä, jolta vaaditaan lisääntymiskyvyttömyyttä, jotta he voivat vahvistaa oman sukupuolensa. Epäkohtiin ovat kiinnittäneet huomiota useat eri tahot, esimerkiksi Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu sekä YK:n kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun tai rangaistuksen erityisraportoija. Nämä ovat merkittäviä ihmisoikeuskysymyksiä, ja todella toi-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

von, että eduskuntapuolueista löytyy tahtoa ja halua puuttua näihin ihmisoikeusloukkauksiin, mennä eteenpäin tämän lain osalta, avata sitä myös laajemmin.

Tätä lakiahan ollaan nyt joka tapauksessa avaamassa sen takia, että ollaan siis pistämässä voimaan tasa-arvoisen avioliittolain edellyttämiä lakimuutoksia, eli translaki ollaan joka tapauksessa avaamassa. Nyt kun tämä laki avataan, olisi myös erinomainen kohta korjata nämä muut epäkohdat, mitä tämä laki pitää sisällensä, kuten esimerkiksi tämä lisääntymiskyvyttömyysvaatimus, mutta sitten myös ottaa käsittelyyn se, että koko laki pitäisi uudistaa itsemääräämisoikeuden pohjalta ja huomioida siinä ihmisen itsemääräämisoikeus huomattavasti paremmin.

Myös meiltä sosialidemokraateilta on lähtenyt tästä kirjallinen kysymys, eli allekirjoittanut, edustajat Nurminen, Räsänen ja Razmyar ovat kysyneet asianosaiselta ministeriltä tämän translain uudistamisesta, sen kohtalosta, nyt samaan aikaan kuin tätä tasa-arvoista avioliittolainsäädäntöä laitetaan voimaan. (Puhemies koputtaa)

Mutta vielä lopuksi kiitän edustaja Mäkelää tästä lakialoitteesta.

17.22 Outi Mäkelä kok: Kiitos edustajille kannustuksesta. Toivon todella, että valiokunta suhtautuu tähän myönteisesti ja myöskin ottaa asian siinä mielessä tosissaan, että jos verrataan vaikkapa näitä kansalaisilta tulleita kansalaisaloitteita, niin monesti nämä eduskunnan aloitteet hautautuvat sinne työpinojen alle eivätkä saa siinä määrin vakavamielistä kohtelua kuin taas sitten vastaavat kansalaisaloitteet ovat saaneet. Toivon, että tässä myös tällä kaudella tulee uudistusta käytäntöön.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

6. Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Lakialoite LA 25/2015 vp Antti Lindtman sd ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.23 Antti Lindtman sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka kyseessä on allekirjoittaneen allekirjoittama lakialoite, voi tätä käsitellä sosialidemokraattisen ryhmän tekemänä vaihtoehtobudjettiin liittyvänä lakialoitteena.

Me esitämme muutoksia tuloverolakiin erityisesti kahdesta kohtaa: perusvähennyksen osalta, ja toisaalta, edustaja Heinonen, nyt on käsittelyssä SDP:n vaihtoehto tuloverolaiksi, eli toinen keskeinen kohta on eläketulovähennyksen muuttaminen. — Hienoa, että edustaja Heinonen jäi saliin. (Timo Heinonen: Ehdottomasti aina paikalla!)

Itse tässä hallituksen esityksessä tuloverolaiksi ensi vuodelle on myös oikeansuuntaisia elementtejä. Tämä työtulovähennyksen kasvattaminen on oikeansuuntainen päätös näissä olosuhteissa. Tässä tilanteessa Suomi tarvitsee kotimaista kysyntää, kotimaisen kysynnän

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

kasvua, koska on niin, että tällä hetkellä meidän taloutemme, etenkin työllisyys, lepää aika pitkälle nimenomaan kotimarkkinoiden varassa, kun vienti ei vedä.

Kuitenkin on niin, että esitämme myös perusvähennyksen korottamista. Se tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi päivärahatuloa saavien nettomääräiset vuosiansiot kasvaisivat noin 60 eurolla vuodessa verrattuna hallituksen esitykseen. Tämän esityksen taloudellinen vaikutus olisi noin 90 miljoonaa euroa, 90 miljoonan euron verovähenemä kunnallisverotukseen. Se on oikeudenmukaista tässä tilanteessa, kun toimimme tämän perusvähennyksen kanssa, jota muuten edellisellä hallituskaudella korotettiin neljä kertaa, joka ikisenä vuotena. Siis joka ikinen vuosi viime vaalikaudella, kun sosialidemokraattinen valtiovarainministeri esitteli budjetin, joka ikisessä talousarvioehdotuksessa ja lopullisessa talousarviossa kasvatettiin perusvähennystä. Se nousi sieltä 2 000 euron hujakoilta noin 3 000 euroon.

Tässä tilanteessa on oikeudenmukaista edellyttää perusvähennyksen korottamista, jotta muun muassa myös päivärahoilla elävien ostovoima ei jää jälkeen. Ja niin kuin sanottu, se parhaiten myös tukee kotimaista kysyntää ja ostovoimaa, sillä kaikkein pienituloisimmat nimittäin kuluttavat lähes täysimääräisesti saamansa tulot. Vanha viisaus on se, että jos annat 10 euroa pienituloisille, niin voi olla varma, että kaupassa lauantaimakkara vaihtuu gotleriin, kun taas sitten suurituloisemmilla, esimerkiksi yli kansanedustajan tulotasoilla, joiden verotus suhteessa tähän vuoteen kevenee hallituksen esittämien muutosten johdosta, eurot saattavat vain mennä joukon jatkoksi eivätkä mene kotimaiseen kysyntään.

Tässähän itse asiassa, jos puhutaan verotuksen oikeudenmukaisuudesta, kasvu, kotimainen kysyntä ja oikeudenmukaisuus lyövät kättä. Siis jos pidämme huolen siitä, että pieni- ja keskituloisten ostovoimasta pidetään kiinni esimerkiksi nyt SDP:n esittämällä tavalla, se varmimmin turvaa sen, että se euro, jonka me nyt täällä käytämme, menee varmasti sinne kulutukseen ja sitä kautta työllisyyteen, ja sitä kautta syntyy positiivisia vaikutuksia. Eli verotuksen oikeudenmukaisuus ottamalla suurituloiset ja rikkaat paremmin mukaan, toisin kuin hallitus tekee, ja käyttämällä edes osan siitä rahasta, tai kaikki, erityisesti pienituloisten ja keskituloisten verotuksen keventämiseen tukee myös kotimaista ostovoimaa, koska voimme varmistua tällä siitä, että se raha menee kiertoon.

Arvoisa puhemies! Ehkä suurin puute hallituksen esityksessä liittyy todella siihen — ja tämän takia olen erittäin iloinen, että edustaja Heinonen jäi saliin — (Timo Heinonen: Ja Viitanenkin ehti paikalle!) kun vielä ennen vaaleja kokoomus sanoi, että on perusperiaate, että tulevalle vaalikaudella eläkkeensaajien ja palkansaajien välistä veroeroa ei lähdetä kasvattamaan. Siis ne veroratkaisut, jotka helpottavat palkansaajatilannetta, kuuluvat myös eläkkeensaajille, se oli kokoomuksen perusperiaate ennen vaaleja. (Pia Viitanen: Perusfilosofia!) — Perusfilosofia ennen vaaleja. — Mutta olin aivan äimän käkenä: sehän puuttuu täältä hallituksen esityksestä.

Mutta ei huolta, edustaja Heinonen: Minä tiedän, että tekin olitte, ja olette edelleen, varmasti tämän perusfilosofian takana, ja jos olette, niin tiedän, että tästä salista löytyy ainakin kaksi edustajaa, jotka tätä SDP:n tekemää lakialoitetta kannattavat. Ne ovat nimittäin edustaja Zyskiewicz ja edustaja Heinonen — ja tietenkin valtiovarainministeri Stubb, koska tämä lakialoite on juuri sen suuntainen kuin mitä kokoomus ennen vaaleja puhui.

Uskallan odottaa laajaa tukea, hyvät edustajakollegat, tämän sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän tekemän lakialoitteen edistämiseksi. Nimittäin ne hyödyt, jotka nyt palkansaajille tulevat, jäisivät eläkkeensaajilta saamatta tässä tilanteessa, ja sen takia tätä esitämme. Tämä käytännössä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi keskimäärin noin 1 500 euron eläkkeen saajan verotus ensi vuonna hallituksen esityksen mukaan kiristyy noin 250 eurol-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

la, ellei tätä SDP:n tekemää lakialoitetta huomioida. Hallitus on siis unohtanut eläkkeensaajat kokonaan, ja voi sanoa, että nyt tämä esitys, jonka hallitus on tehnyt talousarvion yhteydessä, eriarvoistaa erityisesti keskituloiset eläkkeensaajat ja palkansaajat keskenään.

Suomessa on tällä hetkellä lähes 1,5 miljoonaa eläkkeensaajaa — se on yli neljäsosa suomalaisista. Keskimääräinen eläke on todella noin 1 500 euroa kuussa, mutta noin neljännes eläkeläisistä saa eläkettä alle 1 000 euroa kuussa. Heihin tämä perusvähennyksen nosto puree. SDP:lle tämä keskituloisten palkansaajien ja eläkkeensaajien eriarvoistaminen ei käy. Työuransa jo tehneet on muistettava samoin kuin työssä olevat.

Voi sanoa, että hallituksen raippa osuu myös monin muin tavoin kohtuuttomasti eläkkeensaajiin. Vaikkapa asumislisän heikennys, lääkekorvauksen alennus, asiakasmaksujen nostot sattuvat kipeästi varsinkin pienituloisten mutta myös keskituloisten eläkkeensaajien arkeen. Me edellytämme, että asumistuki ja lääkekorvaukset pidetään nykyisellä tasolla — niistä äsken keskustelimme talousarvioaloitteiden yhteydessä — eikä asiakasmaksuja koroteta.

Se pihvi tässä lakiesityksessä on, että esitämme eläketulovähennystä, joka on verrannollinen hallituksen työtulovähennykseen, ja pidänkin erittäin tärkeänä sitä, että siitä perusfilosofiasta, että keskituloisten eläkkeensaajien verotusta ei lähdetä suhteessa palkansaajiin kiristämään, pidetään kiinni.

Kun totesin, että nyt tämä hallitus pistää 1 500 euroa tienaaavan eläkkeensaajan kärsimään 250 euroa vuodessa suhteessa palkansaajaan, niin sitten jo vähän paremmalla, reilun parin tonnin eläkkeellä tämä ero on 280 euroa kuussa.

Mitä tulee meidän mallimme toteuttamiseen tämän eläketulovähennyksen osalta, on aina hyvä esittää kysymys, mitä tämä maksaa. Tämän mallin toteuttaminen maksaa valtiontaloudelle arviolta noin 50 miljoonaa, kunnallistaloudelle 150 miljoonaa. Mutta noin 1 500 euroa kuukaudessa tienaaava eläkkeensaaja hyötyy tästä SDP:n eläketulovähennyksestä vuositasolla noin 200 euroa kuussa, samoin esimerkiksi 2 000 euroa tienaaava eläkkeensaaja hyötyy tästä SDP:n esityksestä, jos tämä lakialoite tulisi hyväksyttyä.

Tämä on todellakin osa meidän vaihtoehtobudjettiamme, ja kun saamme vielä valiokuntien kuulemisessa aivan viimeisimmät lukemat yhteen, niin toteamme, että nämä nyt esitetyt muutokset tässä lakialoitteessa toimivat niin sanotusti pohjana, ja kun teemme sitten vielä lopullisen työn, jossa laskemme tulot ja menot yhteen, ja teemme sen vaihtoehdon, joka muuten tulee perustumaan pienempään velkaantumiseen ensi vuoden osalta kuin hallituksen vaihtoehto (Timo Heinosen välihuuto) — ja se vaihtoehto tullaan esittelemään, edustaja Heinonen, ei ensi vaan sitä seuraavalla viikolla, kuten eduskunnassa on sovittu — niin tämä lakialoite toimii tavallaan ikään kuin pohjana.

Haluan tässä lopuksi todeta, että tarkennamme aivan lopulliset lukemat ja vähennyssummat sekä tämän eläketulovähennyksen osalta että tämän perusvähennyksen osalta tähän meidän lopulliseen vaihtoehtobudjettiimme. Mutta halusimme tuoda tämän keskusteluun nimenomaan lakialoitteena, koska tämän asian merkitys — siis eläkkeensaajien ja palkansaajien eriarvoistava verokohtelu erityisesti ottaen huomioon keskeisen hallituspuolue kokoomuksen lupaukset ennen vaaleja — on niin suuri, että totesimme, että tämä ansaitsee ihan varsinaisen lakialoitteen näiden asioiden korjaamiseksi.

Joten, arvoisa puhemies, todella itse asiassa uskon, että tästä salista löytyy enemmistö sille, että keskituloisten eläkkeensaajien ja palkansaajien verotusta ei lähdetä eriarvoistamaan. Kun keskustan osaltahan tietysti tiedettiin, että keskustahan jo ennen vaaleja oli sitä mieltä, että keskituloisen eläkkeensaajan pitääkin maksaa enemmän, niin jos unohdamme

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

keskustan, niin uskon, että tälle lakiesitykselle löytyy tästä salista varmasti laajaa kannatusta, ja suurimman kannatuksen uskon löytyvän edustajista Zyskowicz ja Heinonen.

Arvoisa puhemies! Tässä esittely. (Timo Heinonen: Oliko se huonosti valmisteltu, kun siinä oli vielä jotakin tarkennettavaa?)

17.34 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Me olemme käsitelleet tätä asiaa useasti täällä salissa, mutta haluan tässä yhteydessä vielä kerran tulla käyttämään tämän puheenvuoron — ja tulen muuten käyttämään jatkossakin, ellei hallitus korjaa tätä ikävää ja varsin räikeää valuvikaa, mikä nyt on jäämässä eläkkeensaajien ja palkansaajien verotuksen välille. Tämä on epäreilu valuvika, ja se pitää korjata.

Puhemies! Kuten ryhmäpuheenjohtaja Lindtman totesi, tässä meidän kaikkien sosialidemokraattien yhteisessä lakialoitteessa toden totta lähdetään siitä periaatteesta, mikä on jo pitkään ollut vallalla ja mitä kaikki ennen vaaleja ovat puhuneet eläkkeensaajien tilaisuuksissa, että on reilua, että eläkkeensaajaa ei aseteta palkansaajaan nähden heikompaan asemaan verotuksessa. Ja kuten tässä Lindtman totesi aivan oikein, kun tämä asia yhdistetään myös esimerkiksi lukuisiin eläkkeensaajiin kohdistuviin leikkauksiin, niin yhteissummana on kyllä varsin kylmää kyytiä suomalaisille eläkkeensaajille. Tämä tilanne on ihan aidosti todella huolestuttava, ja nämä ovat mielestäni vääriä arvovalintoja. Toivon, että näitä voi hallitus vielä omalta osaltaan korjata ja miettiä.

Puhemies! Minäkin haluan tässä oikeastaan palata vielä kerran keskusteluun muutamien päivien taakse tästä samasta asiasta. Silloin se jäi hieman kesken toisessa yhteydessä. Me keskustelimme tästäkin asiasta lisätalousarvion yhteydessä ja aiemmin. Silloinhan kysyimme, kuka tätä loppujen lopuksi haluaa, koska kokoomuksellahan tunnetusti puheenjohtaja Stubbin suulla oli perusfilosofia se, että eläkkeensaajaa ei aseteta epäreiluun asemaan. Hämmästelimme, että kun valtiovarainministeri Stubb tekee heti vaalien jälkeen esityksen, tämä perusfilosofia on kääntynyt ihan ympäri 180 astetta ja muuttunut ihan toisenlaiseksi filosofiaksi.

Kuka tätä sitten lopulta halusi, että näin käy? Kokoomusko itse halusi, vai keskustako halusi, vai perussuomalaisetko halusivat? Se on selvää, että kaikki ovat tämän hyväksyneet. Silloin tuli varsin outo tunne, kun edustaja Zyskowicz täällä melkein puoraan sanoi, että kyllä se tunnettua oli, että keskustahan ennen vaaleja halusi nimenomaan tätä työtulovähennystä. Teimme sen johtopäätöksen, että selvä, näin tämä on sitten varmasti mennyt: kokoomus petti lupauksensa, käänsi takkinsa ja asetti sitten keskustan tähän ikään kuin niin, että tämä on heistä lähtöisin. Mutta sitten se hämmästytti, koska sen jälkeen kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja Satonen käveli tälle samalle puhujakorokkeelle ja rupesikin puolustelemaan tätä työtulovähennystä, haki aina Englannista asti esimerkkejä sille. Meille jäi hyvin hämmästyntynyt tunne, että kuka tässä nyt lopulta haluaa mitään.

Ja kävi niin, että myös jo pari—kolme viikkoa sitten huomasin sellaisen tiedotteen julkisuudessa kahdelta kokoomuksen kansanedustalta, että he ilmoittivat, että tämä valuvika pitää tulevaisuudessa korjata — huom. tulevaisuudessa korjata. Tässä on nyt käsillä tämä hetki, ja sen pystyy korjaamaan nyt. Ja minä todella nyt vetoan teihin, arvoisat hallituspuolueiden edustajat, edustaja Heinonen ja kumppanit täällä. Minä vetoan teihin: korjatkaa tämä valuvika tässä ja nyt, koska se voisi olla reilun pelin mukaista, paitsi siksi, että se on väärin, myös siksi, että ennen vaaleja kuitenkin varmasti äänestäjät edellyttävät, että ne asiat, mitä silloin puhutaan, myös pitävät. Ja jos näin ei ole, niin kyllä silloin ollaan vähintään se anteeksipyyntö velkaa, mutta mikä tärkeintä, myös se velkaa, että tämä epäkohta

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

korjattaisiin. Siksi sosialidemokraatit ovat jättäneet tämän lakialoitteen, ja tämä asia tulee olemaan meidän vaihtoehtobudjetissamme.

17.38 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tuossa vaalikampanjaa käydessä tapasin tietenkin melko lailla paljon eläkeläisiä vaaliteltoilla ja toreilla ja hämmästyin, miten pessimistisiä useimmat heistä olivat. Moni sanoi, että kaikki haluavat heitä mielistellä nyt juuri ennen vaaleja ja tarjoilevat vaalikarkkeja, mutta heti kun vaalit on käyty, heidät unohdetaan. Yritin lohdutella, että eihän se nyt voi näin olla, mutta nyt on kyllä pakko tulla aivan toisiin ajatuksiin. Ikävä tunnustaa, että seniorien pessimismi on täysin aiheellista.

Erityisen räikeä tämä pettymys on varmasti heille, jotka ottivat tosissaan sen, että kokoomus viikkoa ennen vaaleja sekä puheenjohtaja Stubb että edustaja Zyskowiczin aggressiivisella kampanjalla kävi pääministeri Sipilän, tai silloisen puoluejohtaja Sipilän, kimppuun siitä, että hän ei ollut sitoutunut siihen, että nostaa eläkeläisten tulotasoa samassa tahdissa kuin palkansaajien käteenjääviä ansioita. Toisin sanoen tämä aivan juuri vaalien alla televisioväittelyissä oli kokoomukselle se kaikkein tärkein, ykkösteema, jolla haluttiin vakuuttaa äänestäjät siitä, että tämä on se merkittävin epäkohta ja se ehdottomasti olennaisin asia, kuten Stubb myöhemmin sanoi ja siinä yhteydessä sanoi: se perusfilosofia, jolla kokoomus lähtee hallituskauten, jos se sen vallan saa. Ja aika moni eläkeläinen varmaan uskoikin, että kokoomus sanansa pitää.

Kuten edustaja Viitanen tuossa äsken sanoi, tästä asiasta keskusteltiin täällä viime viikolla, ja erityisen hämmästyttävää oli se, että kävi ilmi, että kokoomuksella on tällä hetkellä kolme voimassa olevaa kantaa tähän samaan asiaan, (Pia Viitanen: Kyllä, juuri näin!) siis siihen asiaan, joka juuri ennen vaaleja oli se ykkösteema, se perusfilosofia, se sellainen, josta ei tingitä, joka on pyhä asia. Nyt yhtäkkiä täällä salissa, sanoisinko, 15 minuutin sisään ilmeni, että yhden mielestä kyse on asiasta, josta haluttiin pitää kiinni mutta josta jouduttiin ikävä kyllä taipumaan, toisen mielestä asia oli sellainen, jota ei olisi alun alkaenkaan pitänyt toteuttaa, ja sitten kolmannet jättivät tiedotteen, jossa he halusivat korjata ja palauttaa tämän asian. Nyt siis kokoomuksessa on kolme voimassa olevaa erilaista mieliä pidettäväksi asiasta, joka oli äärimmäisen tärkeä ennen vaaleja, joten ei liene kohtuutonta edellyttää, että puheenjohtaja Stubb nyt sanoisi aivan selvästi, mikä näistä kolmesta nyt on se virallinen kanta. Mitä kokoomus haluaa eläkeläisten tulojen suhteessa palkansaajaan olevan, millaiset niiden pitää olla? Silloin meidän ei tarvitsisi täällä arvuutella, mikä näistä kolmesta on voimassa.

Edustaja Zyskowicz mainitsi täällä salissa siinä samassa yhteydessä, että eläkeläisten asema heikkenee vain suhteessa palkansaajiin. Jo tuolloin ajattelin, että olisikohan tähän asiaan pitänyt puuttua, mutta tarkistin asian, ja eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan käy jopa niin, että eläkeläiset menettävät absoluuttisesti tulojaan tähän vuoteen verrattuna 2 000 euron kuukausitasolla. Eli kyllä tämä epäsuhta suorastaan kasvaa ja kasvaa myös suhteessa nyt olemassa olevaan tilanteeseen, varsinkin kun otetaan huomioon sitten se, että lääkekorvauksien omavastuu kasvaa, samoin kuljetusten, ja myöskin kunnat saavat periä hoidosta suurempia korvauksia.

On siis ikävä kyllä todettava, että nämä pessimistiset eläkeläiset olivat oikeassa, kun he epäilivät silloin vaalien alla, että heidät sitten unohdetaan. Ehkä kuitenkin hekään eivät voineet kuvitella, miten kalliiksi se vaalikarkki käy. Sen karkin hinta oli 250 euroa.

17.43 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Oikeudenmukainen kohtelu eri väestöryhmien välillä on yksi suurimpia asioita luomaan menestyksellistä yhteiskuntaa, yhteiskuntaa, jossa ihmiset arvostavat toisiaan ja ovat myös valmiit tukemaan toisiansa. Verotuksen hyväksyttävyydelle myös erityisen merkittävää on, että verorasitteen tulee hyväksyttävällä tavalla ottaa huomioon eri väestöryhmien kantokyky.

Eläkeläisväestön osalta verokysymys on ollut yksi eniten esillä olevia asioita viime vuosien aikana. Vuoden 2007 eduskuntavaaleja lähestyttäessä tästä puhuttiin erityisen paljon. Silloin oikeastaan kaikki suuret puolueet, ehkä jopa kaikki puolueet, hyväksyivät sen periaatteen, että eläkeläisten tuloja täytyy verottaa lähtökohtaisesti samojen periaatteiden mukaisesti kuin palkansaajien tuloja verotetaan — sama kohtelu verotuksessa työtuloille ja eläketuloille. Tämän mukaisesti verotuksessa tehtiin asteittain korjauksia, joissa eläkeläisten tulojen verokohtelua parannettiin. Viime eduskuntavaaleja ennen tämä asia nousi myös vahvasti esille. Silloinhan keskusta lanseerasi tämän ajatuksen työtulovähennyksen lisäämisestä verotuksessa, ja sitten kokoomus tarttui tähän hyvin hanakasti. Muistan hyvin useammankin puheenvuoron kokoomuksen riveistä vain runsas puoli vuotta sitten, alkuvuodesta 2015 ja vielä maaliskuussa ja huhtikuussakin. Kokoomus oli aivan pöyristynyt siitä, että tämä keskustan veromalli tarkoittaisi sitä, että eläkeläiset asetettaisiin eriarvoiseen asemaan suhteessa työssä oleviin. Eikö ollut näin? (Pia Viitanen: Kyllä näin oli!) — Näin oli. — Ja todella siis, sanoisin, jopa lähellä suuttuneita puheenvuoroja käytettiin. Kokoomuksen puheenjohtaja, silloinen pääministeri Stubb käytti julkisestikin puheenvuoroja ja television vaaliteiteissä ankarasti grillasi tästä asiasta keskustan puheenjohtaja Sipilää. Ja kun kuunteli niitä Sipilän vastauksia, Sipiläkin ainakin oli antavinaan ymmärtää, että kyllä, tasaveroisesti tullaan eri väestöryhmiä kohtelemaan.

Siksi olikin erinomaisen suuri yllätys, kun sitten jouduin huomaamaan vaalien jälkeen hallitusohjelmasta, että eipä taida nyt kyllä ihan näin käydäkään kuin mitä kokoomus ennen vaaleja puhui. Eli nyt on tehty se linjaus, joka sitten vahvistui budjettiriihessä syyskuussa, että eläkeläiset jäävät huonompaan asemaan palkansaajiin nähden — jäävät huonompaan asemaan palkansaajiin nähden. Ja tähän mielellään hoidettaisiin täysin vaikenemalla. Tästä ei saisi puhua oikeastaan, ettei kukaan eläkeläinen edes huomaisi, mitä ollaan tekemässä. Ja varmaan tähän vaikenemisen kulttuuriin kuuluu sekin, että ei näy yhtään paikkaa täällä keskiviivan oikealla puolella, jossa olisi kansanedustaja paikan päällä. Ei ole keskustalaisia enkä näe kyllä yhtään kokoomuslaistakaan paikallaan istumassa. Ei nyt ole kyllä yhtään ministeriäkään, mutta sen nyt tietysti voi ymmärtää, koska hallituksellahan on tämä sote-ratkaisu, ja sekin on tietysti tärkeä, ja aikataulun mukaisesti se varmaan tänään piti saada valmiiksi, joten siinä on paineita. (Antti Lindtman: On tämä Heinonen, mutta se ei suostu puhumaan!) Joten mielellään tämä hoidettaisiin vaikenemalla ja toivottaisiin, ettei tästä kukaan puhuisi. Mutta ajattelen, että kyllä tästä täytyy puhua, ja siihen myös tämä edustaja Lindtmanin ja muiden allekirjoittajien jättämä lakialoite tähtää. Tämän nimittäin eläketulovähennyksen oikaisulla voidaan tehdä ja sitä kautta noudattaa niitä periaatteita ja niitä lupauksia, joita vaaleja ennen asiassa tehtiin.

Tässähän käy sillä tavalla, että tämä menee pikkuhiljaa ihmisten tietoisuuteen. Nythän ei olla vielä ensi vuodessa, mutta jos tämä todella menisi lävitse — toivon, että tämä epäoikeudenmukainen kohtelu ei mene lävitse, ja toivon, että tämä edustaja Lindtmanin lakialoite tulee hyväksyttyä ja sitä kautta asia korjataan — niin kyllä ennustan, että sitten kun uudet verokortit otetaan ensi vuoden alussa käyttöön, mahtaa olla helmikuussa, niin tulee kyllä aika lailla kitkerää palautetta maamme puoleltatoista miljoonalta eläkeläiseltä, ja sit-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

ten aletaan kysyä vaalipuheiden perään. Kysytään sen perään, että mitäs vaaleissa tuli luvattua ja ketkä ovat näiden lupausten takana.

Sitten tullaan tähän, että kun on niin paljon perussuomalaisia syytetty takinkääntämisestä — Kreikka-hana ei mennyt kiinni, vaan tuli Soini ykkönen, eivät muuttuneet 1 000 euroa pienemmät etuudet verottomiksi, eivätkä oikein nämä palkansaajan oikeudetkaan lähteneet kukoistamaan, vaan lähti tulemaan pakkolainsäädäntöä, ja en tiedä, viedäänkö kohta sekin oikeus, että saa lauantai-iltana ottaa sen pienen naukun, onko sekin seuraavassa vaiheessa lahtauslistalla — niin vähemmän on puhuttu siitä aika isosta huijauksesta, joka tässä eläkeratkaisussa on syntynyt, ja tämä koskee sitten suoraan kokoomusta: kokoomus täysin vastoin vaalilupauksiansa on lähtenyt tielle, jolla eläkeläisten verotus tulee suhteellisesti kiristymään verrattuna palkansaajiin. No, näinhän tämä on.

Minä kuulun myös niihin hämmästyneisiin, kun tällä viikolla lisäbudjetin yhteydessä samasta teemasta käytiin keskustelua, kuultuani sen lyhyen keskustelun aikana kokoomuksesta kolme eri kantaa — kolme eri kantaa — siihen, miten tämän asian pitäisi olla. (Timo Heinonen: Mitkä ne olivat?)

Ensimmäinen kantahan oli sellainen, jonka edustaja Zyskowicz kertoi, että hallitusneuvotteluissa nyt vain kävi näin: kun keskusta oli suurin ryhmä, niin ymmärsin, että keskusta sai tahtonsa lävitse, ettei tämä ollut oikeastaan kokoomuksen tahto mutta että kokoomuksella voima ei riittänyt asian estämiseen. (Timo Heinonen: Juuri näin!)

Sitten kävikin niin, että edustaja Satonen, joka on kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja, tuli saliin — ei ollut ilmeisesti kuullut tätä edustaja Zyskowiczin puheenvuoroa — ja käytti puheenvuoron, jossa hän ilmoitti, että oikeastaan tämä onkin oikea kanta. (Antti Lindtman: Ei ole totta!) Hän oli Britanniaan tutustunut, ja hän oli Britanniassa löytänyt sellaisen mallin, että oli tämmöinen työtulovähennystä muistuttava vähennys, ja näin kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja sanoi, että oikeastaan tämä onkin fiksua politiikkaa. Ja salissa silloin istunut kokoomuksen eduskuntaryhmän varapuheenjohtaja, edustaja Zyskowicz piti suunsa kiinni eikä maininnut yhtään mitään, enkä tiedä, ovatko nytkään ehtineet puhua, kumpi kanta tässä nyt sitten on oikea: oliko tämä niin, että kepu jyräsi tässäkin, niin kuin nyt taitaa jyrätä sotessakin kantaansa lävitse, vai oliko niin, että oikeastaan kokoomus tätä loppujen lopuksi tavoitteli.

Sitten minäkin huomasin julkisuudesta, että kokoomuksen kansanedustajat olivat kokoomuksen ryhmätoimiston lähettämässä tiedotteessa todenneet, että tähän on epäkohta, joka pitää korjata. (Pia Viitanen: Myöhemmin!) — Joo. — Mielenkiintoista tässä oli, että sellainen epäkohta, joka pitää korjata, pitää korjata vasta sen jälkeen, kun se epäkohta ensin luodaan. Eli ensin pitää tehdä ensi vuoden veroratkaisut, joissa eläkeläiset saavat huonomman kohtelun kuin työssä olevat, ja sitten sen jälkeen voidaan myöhemmin vuosina palata siihen, että tämä epäkohta korjataan. No, tähän on ikiliikkuja — ikiliikkuja. Tämä on tietysti vähän samanlainen keksintö kuin mitä kokoomus teki täällä palkkapuolella vuoden 2007 vaalien jälkeen, että ensin kiihotetaan ihmisiä vaatimaan lisää palkkaa ja sitten, kun ihmiset toimivat kehotuksen mukaisesti, sanotaankin, että tämä oli paha juttu, että näin isoja palkankorotuksia maksetaan, että ne syövät kilpailukyvyn, ja sitten ruvetaan leikkaamaan niitä palkkoja seuraavaksi pois. Eli siis joku logiikka tässä on.

Palaan tähän, että verotuksen oikeudenmukaisuuden kannalta on iso kysymys, että eri väestöryhmiä kohdellaan yhtenäisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti. Toivon, että nyt kuulemme hallitukselta tämän lakialoitteen käsittelyn yhteydessä, olemmeko sitoutuneet siihen, edes kaikki suuret puolueet, että eläkeläisten ja työssä olevien verotus tapah-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

tuu samojen periaatteiden mukaisesti ja samansuuruinen eläketulo ja samantuloineen palkkatulo tulevat yhtäläisesti verotettua. Vai onko niin, niin kuin täällä vähän edustaja Sato-
nen viittasi, että oikeastaan näin tämän ei pitäisi olla vaan että pitääkin olla niin, että
palkkатыössä olevia verotetaan kevyemmin kuin eläkkeellä olevia? Ja heti kun on kuultu
tämä hallituksen kanta, niin uskon, että se helpottaa sitten suhtautumista tähän edustaja
Lindtmanin ja monien muiden kansanedustajien lakialoitteen käsittelyyn. Jos hallitus on
valmis hyväksymään tämän periaatteen, että kohdellaan samalla tavalla, niin silloinhan
tämä edustaja Lindtmanin lakialoite on syytä hyväksyä.

17.53 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Se, mikä tässä on oikeastaan kaikkein
häkellyttävintä, on se, että kokoomus on täällä nyt osoittanut kolme kantaa. Toden totta,
joko niin, että kokoomuksen mielestä tämä on oikein, tai sitten niin, että kokoomuksen
mielestä tämä on keskustan syytä, tai sitten, että kokoomus on sitä mieltä, että aiheutetaan
ensin ongelma ja korjataan ehkä sitten myöhemmin. Mutta häkellyttävintä on se, että itse
asiassa mikään näistä kolmesta kannasta ei ole se kanta, mikä kokoomuksella oli ennen
vaaleja, se neljäs kanta, joka oli mielestäni se oikea, reilu ja oikeudenmukainen, että elä-
kkeensaajia kohdellaan samalla tavalla kuin palkansaajia. Näin puheenjohtaja Stubb kertoi
eläkkeensaajille käsi sydämellä ennen vaaleja.

Se, puhemies, mikä tässä nyt mielestäni on vähän tämän hallituksen nykymininkii lii-
kaakin kuvaavaa, on se, että ensin halutaan väen vängällä aiheuttaa ongelma ja sitten ken-
ties, kun on ensin väen vängällä aiheutettu ongelma, ehkä korjataan tai ollaan korjaamatta.
Nyt on sitten ongelmia, joita ei olisi pitänyt edes tuoda tänne, näitä veronkiertolakeja sun
muuta, mistä kyselytunnilla oli jo puhe. Miksi niitä täytyy ylipäänsä tuoda? Voisitteko nyt
ajatella, että korjatkaapa nyt jo välittömästi ennen kuin tämä ongelma sitten aiheutetaan?

Tässä mielestäni kyllä, niin kuin sanottu, on kysymys aika isosta huijauksesta. Minä
olen siitä hyvin pahoillani, koska kuitenkin meidän eläkkeensaajaväestömme on tätä maa-
ta rakentanut ja minusta on tärkeää, että me pystymme pitämään sanamme heille. Minusta
on myös tärkeää, että politiikan arvovalinnoissa me kunnioitamme meidän seniorikansa-
laisiamme, ja siksi mielestäni tämä vähän sirkukselta näyttävä temppu tuli nyt halli-
tuksen toimesta peruuttaa.

Kuten sanottu, viime kädessä, jos kokoomus haluaa pitää tämän takinkääntönsä, voisi-
vatko sitten vaikkapa perussuomalaiset tähän asiaan tarttua tai joku muu hallituspuolue —
keskustasta me emme tiedä? Mutta joka tapauksessa on mahdollisuus nyt sitten tämän
SDP:n aloitteen taakse tulla ja tämä asia myöskin peruuttaa.

17.55 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma ei tuossa äsken ha-
vainnutkaan salin oikeassa reunassa ketään, mikä johtui siitä, että edustaja Heinonen oli
hakeutunut edustaja Lindtmanin viereen salin toiselle puolelle ehkä turvapaikkaa hakien,
vaikka hyvin ylhäiseltä korkeudelta edustaja Heinäluoma tätä asiaa tarkkaili.

Hallituspuolueet ovat hiljaa, ja sitähan en ihmettele. Eläkeläisiä ei kohdella yhdenver-
taisesti palkansaajiin nähden. Tämä varmasti tulee kokoomusta ja perussuomalaisia vas-
taan, että he ovat yhtyneet keskustan kantaan, että eläkeläisiä ei pitäisi kohdella yhdenver-
taisesti palkansaajiin nähden.

Tämä edustaja Lindtmanin ensimmäisenä allekirjoittama talousarvioaloite korjaisi tilan-
teen eläketulovähennystä laajentamalla. Ilmaistahan se ei ole, ja hallituspuolueiden odotet-
tu vastaväite on se, että rahaa ei kerta kaikkiaan ole. Tosiasiaan on kuitenkin se, että ky-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

seessä on arvovalinta. Samaan aikaan on varaa laskea autoveroa, eli uusi auto niille, joilla on varaa. Ilmeisesti autoa pienempi tai halvempi ostos ei hallitukselle kelpaa, sellainen, johon eläkeläisellä olisi varaa, sellainen, jota eläkeläinen kasvaneella ostovoimallaan voisi ostaa ja saada aikaan kulutukseen kaivattua kysyntää.

Tässä jo edustaja heitti privaalisti tämän hallituspuolueilta jo niin kertosaakeenomaiseksi tulleen väitteen, että haluamme lisätä vain velkaa. Me olemme sanoneet monta kertaa eduskunnassa ja sanomme vielä uudestaan, että se vaihtoehtobudjetti, jonka teemme ja joka on oikeudenmukaisempi ja aitoa kasvua luova ja jonka esittelemme täällä salissa, ottaa vähemmän velkaa kuin hallitus ensi vuonna. Toistan: vähemmän velkaa.

17.57 Antti Lindtman sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on sikälikin tärkeä asia eläkkeensaajien kannalta, että ainakin minulle tulleiden viestien pohjalta aika monet ovat huolissaan tulevaisuudesta — jos tällä tiellä jatketaan, niin mihin tämä voi päättyä. Jos nyt on sitten tässä keskustelussa ollut vaikea saada hallituspuolueiden edustajilta mitään vastauksia tähän, tuleeko tälle lakialoitteelle tukea, siis jonka sisältö on se, josta moni hallituspuolue, erityisesti kokoomus, puhui ennen vaaleja, niin ainakin olisi hyvä tietää se, mikäli hallituksen kanta on todella se, että eläkkeensaajia pitää rokottaa enemmän kuin palkansaajia samoista tuloista, onko siinä joku raja. Kuinka pitkälle tämän vaalikauden aikana voidaan mennä? (Timo Heinonen: Itse asiassa se alkoi Rinteen aikana!) Kun nyt avataan tämä pandoran lipas, 250 euroa keskituloisen 1 500 euroa tienaavan eläkkeensaajan osalta, niin onko se, edustaja Heinonen, ensi vuonna 500 tai sitä seuraavana vuonna 1 000 euroa? Kuinka paljon enemmän keskituloisen eläkkeensaajan pitäisi maksaa veroa teidän mielestänne, jos ja kun te olette sitä mieltä, mitä mieltä ilmeisesti Satonen on, mitä mieltä kuitenkin varapuheenjohtaja Zyskiewicz ei ole ja toivottavasti myöskään Heinonen ei ole, että eläkkeensaajan pitää maksaa enemmän veroa?

Kun edustaja Heinonen siellä esitti välihuudon, joka varmasti tulee kirjatuksi pöytäkirjaan, niin haluaisinkin nyt kysyä: Kun tämä meidän perusfilosofiamme on tässä ollut sama, niin tuetteko te tätä lakialoitetta? Tuetteko te nyt sitä, että eläkkeensaajia ei kohdella eriarvoisesti verotuksessa? Jos haluatte tuoda joitain näkökulmia esiin viime kaudelta, niin tosi mielellämme käymme keskustelun esimerkiksi Rinteen eläketulovähennyksistä.

17.59 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kun katselen tätä istuntosalia ja sen oikeata laitaa, jossa siis edustaja Heinonen on nyt paikallansa mutta jossa ei ole ketään muuta, ei yhtään keskustalaista, ei yhtään kokoomuslaista, onko täällä yhtään perussuomalais-takaan paikan päällä, niin joudun toteamaan, että onhan tämä mielenkiintoinen ja hyvin harvinainen ilmiö, että näin isosta asiasta, joka koskee 1,5:tä miljoonaa ihmistä, josta puhutaan, ei haluta osallistua (Timo Heinonen: Luulisi, että puheenjohtaja Rinne on paikalla!) keskusteluun ollenkaan. Tältä kannalta ihmettelen myös sitä, että edustaja Heinonen, joka yleensä on aika karkäs käyttämään puheenvuoroja ja pitää huolta oikeuksistaan, että hän saa puheenvuorot, ei jostain syystä halua nyt puhua ollenkaan. Hän ei halua puhua ollenkaan.

Kun mietin, mistä tämä johtuu, niin keksin tähän yhden ehkä ymmärrettävän syyn, ja se syy on se, että teillä on huono omatunto. Tekin koette, että tämä on väärä päätös, väärä linja, jota hallitus nyt toteuttaa. Tekin koette, että näin ei pitäisi tehdä. Ja tekin olette sitä mieltä, että pitäisi vaaleissa lausutut lupaukset pitää, varsinkin kun ne lupaukset lähtevät ihmisten oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

No, oli tämä syy mikä tahansa tähän hiljaisuuteen, niin kaikissa olosuhteissa olen sillä kannalla, että tähän ei ole oikein eikä tätä mitenkään voida hoitaa hiljaisuudella. Olen itse sitoutunut siihen, että pidän tästä kyllä johdonmukaisesti meteliä niin kauan, että tämä asia korjataan — niin kauan, edustaja Heinonen, että tämä tulee korjattua. Tähän palataan kaikissa mahdollisissa yhteyksissä.

Tietysti korjausmahdollisuus on siinä, että tämä edustaja Lindtmanin lakialoite hyväksytään. Silloin päästään uusiin keskusteluaiheisiin, joita niitäkin kyllä riittää tämän hallituksen aikana tuhdisti. Mutta tämä on iso asia, ja haluan, että sitä ei vaikenemalla hoideta eikä tätä iltamyöhään piiloteta, vaan kyllä tästä täytyy puhua myös päivänvalon aikana.

18.01 Pia Viitanen sd: Rouva puhemies! Se on toden totta selvä, että me emme tästä vaikeene, ja me tulemme kysymään tätä joka kerta, kun täällä näitä keskusteluja käydään, ja tulemme odottamaan vastausta joka kerta ja mieluiten myös tekoja sen puolesta, että toimitaan myös vaalien jälkeen niiden lupauksen mukaisesti, mitä meidän eläkkeensaajaväestöllemme on ennen vaaleja annettu.

Minä uskon myös oikeastaan siihen, että moni hallituspuolueen jäsen kokee huonoa omaatuntoa, koska kuitenkin tämä on räikeä lupauksen pettäminen, mikä tässä on kyseessä, erityisesti tämän kaltaisessa asiassa, joka on koettu jo vuosia vääräksi, että näin ei saa olla, että eläkkeensaajia kohdellaan verotuksessa epäoikeudenmukaisesti. Tämä on arvovalinta, kuten täällä on todettu. On varaa laskea autoveroa, mutta ei ole varaa pitää huolta esimerkiksi meidän eläkkeensaajistamme tasavertaisella tavalla.

Se oli tietenkin positiivista, että edustaja Heinonen kuitenkin huusi välihuudon. Se oli minusta tärkeää. (Eero Heinäluoma: Mies on hengissä!) — Niin. — Ja tärkeää oli se välihuudon sävy. Eli siinä kuitenkin, kun edustaja Lindtman sanoi, että tämä on väärin — ja varmasti Heinonenkaan ei ole sitä mieltä, että pitäisi kohdella eri tavalla eläkkeensaajia — sanoitte tyyliin "aivan", jolloin palasitte kokoomuksen ennen vaaleja antamaan lupauksen ja siihen, että tämä on väärä päätös ja olette siitä samaa mieltä.

Minä toivon nyt, että viette tätä viestiä kokoomukseen sisään ja viimeistään siinä vaiheessa, kun SDP:n aloitteesta äänestetään, tulisitte sitten äänestämään sen puolesta, ellei sitten kokoomusministeri Stubb omaa esitystään voisi korjata jo sitä ennen sen mukaiseksi, mitä hän lupasi vaalien alla Suomen eläkkeensaajaväestölle.

18.03 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Että pöytäkirjaan ei nyt jää vääränlainen kuva tästä keskustelusta, niin täytyy oikaista se, että edustaja Heinäluoma antoi kyllä väärän tunnustuksen kollegastaan, lähimmäisestään, todeten, että täällä ei ollut ketään hallituspuolueen kansanedustajaa paikalla. Olin kyllä paikalla salissa. Olisi ollut tietysti herrasmiesmäistä se todeta. Ja laitetaan nyt pöytäkirjaan myös se, että kun puhutaan eläkeläisten verotuksesta, niin edustaja Heinäluoma unohti kertoa sen, että täällä istunnossa ei ole paikalla myöskään SDP:n puheenjohtaja Rinne, kun puhutaan näin isosta asiasta. Ja ei sosialidemokraateistakaan kuitenkaan paikalla ole kuin neljä kansanedustajaa. Kun tämä on iso asia, niin jää sitten oikea kuva, että eivät täällä kaikki sosialidemokraatitkaan paikalla ole.

Hieman itse ihmettelin sitä, että edustaja Lindtman, joka on arvostellut hallitusta siitä, että hallituksen esitykset on valmisteltu huonosti, äsken kertoi esittelypuheenvuorossaan, että tämän aloitteen luvut tarkentuvat myöhemmin. Eli onko tässä nyt sorruttu sitten siihen samaan, että on vähän hutiloiden tehty tämä aloite? Ja itse odotan sitä, että tuo valmistelu

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

olisi myös isoimman oppositiopuolueen toimesta sellaista, että voisi niihin lukuihin luottaa tässä keskustelussa. Se helpottaisi sitä keskustelua, ja sen takia varmasti tähän palaataan, kun jossain vaiheessa sosialidemokraatit saavat valmiiksi tuon oman vaihtoehtobudjettinsa, jota on kovasti odotettu.

18.05 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen puheenvuoro oli mielenkiintoinen. Pahoittelen sitä, (Timo Heinonen: Oliko ihan vahinko?) jos edustaja Heinonen ei ollut paikallaan ja siitä jäi se käsitys, että hän ei ole ollenkaan salissa. (Kari Kulmala: On täällä muitakin hallituspuolueiden jäseniä!) — Joo.

Mutta sitten tämä puheenvuoro oli sillä tavalla kyllä aikamoinen pettymys, että ei edustaja Heinonen sanallakaan puhunut itse asiasta. (Timo Heinonen: No kun siinä on virheitä siinä teidän aloitteessanne!) — No voi voi, on se nyt kummallista, jos te ette saa sanottua, oletteko te sen periaatteen kannalla, että eläkkeensaajia ja palkansaajia kohdellaan samalla tavalla, eläke ja palkka tulevat samalla tavalla. Tämä on aika yksinkertainen asia, edustaja Heinonen, ei tähän ole vaikeata ottaa kantaa. Ja kun pystyy 2 minuuttia puhumaan sieltä ja 10 minuuttia tuolta pöntöstä, niin kyllä siinä pystyy sanomaan, että tämä edustaja Heinäluoman esittämä periaate on oikea tai väärä.

Ennen vaaleja teillä oli tähän kyllä vahva kanta, että se oli oikea periaate, mutta nyt vaalien jälkeen teiltä ei tunnu hohtimillakaan saavan vastausta. Ei hohtimillakaan saa vastausta, mitä mieltä te nyt mahdatte tästä asiasta olla. Uskon, että teidänkin eläkeläisäänestäjänne mielellään kuulisivat teiltä vastauksen kysymykseen, onko eläkeläistuloa kohdeltava samalla tavalla kuin työssä olevan tuloa. Toivoisin, että edustaja Heinonen ottaisi vielä puheenvuoron ja kertoisi tämän kannan. Kun on muitakin menoja, niin ymmärrän sen, että täällä eivät kaikki ole paikan päällä iltatunnossa, se on ihan ymmärrettävää, mutta tärkeätä tähän on se, että joka ryhmä katsoo, että sillä on edustus ja he ottavat osaa keskusteluun ja kertovat ryhmän kannan. Kun he kertovat sen kannan, niin sitten äänestäjä voi tehdä johtopäätöksiä ja vertailla kantoja. Nyt me tiedämme, mikä on hallituksen esitys: se on eläkeläisille huono, epäoikeudenmukainen, muuttaa tämän aikaisemmin hyväksytyn periaatteen eläke- ja palkkatulojen yhdenmukaisesta kohtelusta. Ja on jäänyt hämäräksi, hyväksyvätkö kokoomuksen eduskuntaryhmä ja sen jäsenet tämän hallituksen epäoikeudenmukaisen linjan. Ei ole tullut vielä vastausta, mutta voihan se olla, että sitten, kun äänestetään, siinä heidän vastauksensa sitten nähdään, ja se on viimeinen hetki varmaankin tähän asiaan sitten ottaa kantaa.

18.07 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen oli pahoittavanaan miensä siitä, että häntä ei salissa nähty. (Timo Heinonen: Pahoitti!) Ilmeisesti olen itse tuoreena kansanedustajana hänen silmissään mitätön, kun nimenomaan omassa puheenvuorossani — juuri siltä varalta, ettei pöytäkirjaan jäisi väärää käsitystä siitä, oliko kummankin hallituspuolueen, siis kahden kolmesta, edustajista yksi kunnianarvoisa edustaja paikalla — vielä tähdensin, että kyllä hän oli paikalla. Mutta kun teidän silmissänne eduskunnan entinen puhemies ja puolueemme entinen puheenjohtaja, myöskin ministeri ja veteraanikansanedustaja, ja vielä eduskuntaryhmän puheenjohtaja ovat niin vaatimaton edustus verrattuna siihen edustukseen, jonka teidän puolueenne on suvainnut tänne lähettää keskustelemaan 1,5 miljoonan suomalaisen epäoikeudenmukaisesta kohtelusta, niin en sitten ihmettele sitä, että näin toimitte.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

Kyllä täällä on epäsuhta siinä, että kokoomuslaiset ennen vaaleja vaaliteltoilla kymmenin ja sadoin piirittivät jokaista eläkeläistä siinä epätoivoisessa toiveessa, että he eivät hylkäisi heitä näissä vaaleissa, jotka eivät siinä vaiheessa olleet menossa kovinkaan hyvin, ja täällä vaivautuu yksi kokoomuslainen olemaan paikalla ja kunnostautumaan lähinnä välihuudoilla eikä ole vielä suostunut ottamaan kantaa itse asiaan eli siihen, tuleeko tämä epäoikeudenmukaisuus korjata, onko se hallituksen tekemä arvovalinta oikea, että uuden auton ostaminen on tärkeämpää kuin keskituloinen eläkeläisen ostovoiman lisääminen, jolla voisi hankkia vaikka vähän parempaa makkaraa leivän päälle tai juustoa, jos sattuu olemaan kasvissyöjä. Vieläkään sitä vastausta ei ole tullut. Kun numeroista puhutaan, niin teidän numeronne on tällä hetkellä miinus 250 euroa per keskituloinen eläkeläinen. Se oli se vaalikarkin hinta. Olisiko oikein, että luku olisi edes plusmerkkinen?

18.09 Antti Lindtman sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt taisi käydä niin, että edustaja Heinonen kovin huolellisesti ymmärsi väärin. Haluan pöytäkirjaan merkattavaksi hyvin painokkaasti: Tässä lakialoitteessa ei ole virheitä. Tässä lakialoitteessa, jos te tämän luette, ei ole yhtään virhettä. Voin lukea vielä tarkalleen ottaen sen ydinkohdan tästä lakialoitteesta. Esitämme tässä kunnallisveron verotuksen eläketulovähennyksen prosentiksi 51 ja kertotomaksi 1,43. Valtionverotuksen eläketulovähennyksen prosentiksi esitämme 44 ja kertotomaksi 3,9. Tasan tarkkaan.

Mitä sitten tulee siihen asiaan, jonka Heinonen ymmärsi väärin, niin totesin, että varaamme mahdollisuuden vaihtoehtobudjetin esittelyn yhteydessä tarkentaa vielä tarkkaa mallia, koska tilanne on se, että kun saimme tämän hallituksen budjettiesityksen, siitä on aikaa reilu kuukausi. Siinä ajassa olemme jo tehneet tämän, ja tämä on hyvin pitkälle sen suuntainen kuin se periaate, joka tulee olemaan vaihtoehtobudjetissa. Mutta totta kai on niin, että kun viimeiset tulot ja menot otetaan yhteen, sen takia siinä vaihtoehtobudjetissa varaamme mahdollisuuden tarkentaa. Ja valiokunnallahan on mahdollisuus tämä tarkentaa, kun tämä tuloveroesitys käsitellään.

Ja sitten vielä totean Heinoselle, että on se nyt kumma, jos hallituksella on oikeus tarkistaa omia lakiesityksiään, niin kuin on tapahtunut ja niin kuin näköjään tulee tapahtumaan esimerkiksi tämän harmaan talouden osalta, että oppositiolla sitä ei olisi, kun tämä on valiokuntakäsittelyssä. Me emme kuitenkaan ole tätä vetämässä pois, niin kuin onneksi tapahtui tämän veropakolaisten armahduksen osalta. (Timo Harakka: Ei ole ensimmäinen kerta!) Mutta vaihtoehtobudjetin osalta varaamme oikeuden tarkentaa.

Tässä lakialoitteessa ei ole yhden yhtä virhettä. Halusin tämän korjattavaksi. Olisi hienoa, jos Heinonen ottaisi vielä tähän itse asiaan kantaa. Oletteko te tämän takana, kuten olitte vielä ennen vaaleja?

18.12 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minun toiveeni on sama kuin koko sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtajan Antti Lindtmanin, että me halusimme, että kokoomus kertoo kantansa. Mutta uskon, että vielä enemmän kuin me halusimme, suomalaiset eläkkeensaajat haluaisivat, että kokoomus kertoo kantansa, vastaa sanoistaan ja korjaa tämän valuvian, tämän vakavan valuvian, mikä tässä nyt on.

Kun on seurannut historiaa viime vuosina ja tätä keskustelua, niin on vain kerta kaikkiaan niin, että tämä on koettu yleisesti ottaen eläkkeensaajien keskuudessa hyvin epärealistiseksi asiaksi, kun joskus aikanaan verotuksen tasot eivät ole olleet yhteneväisiä. Tästä on keskusteltu aina pitkään, ja ehkä juuri siksi tämä sali on aika tyhjä, että moni edustaja tun-

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

nistaa tämän ongelman ja kokee sen hyvin kiusalliseksi, kun nyt tämä veroero revitään tällä räikeällä valuvialla taas auki. (Timo Heinonen: Se alkoi Rinteen aikana!) — Edustaja Heinonen, teillä on nyt mahdollisuus.

Kokoomuksella on ollut kanta ennen vaaleja ja sen jälkeen on ollut kolme eri kantaa, mutta tietenkin tällä hetkellä valitettavasti se kanta on fakta, mikä meillä tässä edessämme on budjettikirjan myötä. Se kanta on se, että eläkkeensaajien ja palkansaajien veroero revitään auki. Se on se kanta, mikä on voimassa tällä ikään kuin teolla tällä hetkellä. Tätä minä nyt toivon ja vielä kerran teille, edustaja Heinonen, sanon: Vieköö tämä teidän eduskuntaryhmäänne käsiteltäväksi. Ottakaa tämä siellä esiin ja korjatkaa tämä, niin sitten ainakin eräs esitys, mikä tulisi perua, tulisi hyvällä mielellä peruttua. Ja kuten sanottu, jos näin ette tee, me tulemme puhumaan tästä, me tulemme äänestämään tästä, ja silloin viimeistään ne kannat tulevat esiin.

18.13 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Kun olemme nyt tänne valtiopäiville koontuneet ja eduskunta käyttää ylintä päätöksentekovaltaa tässä maassa ja kun hyvään parlamentarismiin kuuluu, että se, mitä täällä salissa sanotaan, myös perustellaan, niin kun äsken edustaja Viitanen totesi, että nyt tässä hallituksen esityksessä tämä veroero eläkkeensaajan ja palkansaajan osalta revitään auki, niin siihen edustaja Heinonen huusi välihuudon, jonka oletan tulleen merkatuksi pöytäkirjaan, niin kuin käytäntö on, ja hän huusi viitaten tähän veroeroon "se alkoi Rinteen aikana".

Eli kun nyt todennäköisesti saamme huomenna tai ylihuomenna lukea eduskunnan pöytäkirjoista, että edustaja Heinonen sanoi, että tämä veroeron repiminen eläkkeensaajan ja palkansaajan välillä alkoi Rinteen aikana, niin nyt toivoisin kyllä, että tätä perusteltaisiin, koska näinhän ei ole. Itse asiassa kun puheenjohtaja Rinne tuli hallitukseen, niin hän asetti ensimmäisessä budjetissa hallituksen sisäisissä neuvotteluissa ehdoksi sen (Pia Viitanen: Se oli kynnyskysymys!) — kynnyskysymykseksi sen — että eläkkeensaajien verotusta alennetaan. Ja tätä veron alennusta vastaan kokoomus voimakkaasti taisteli, mutta kuitenkin sitten taipui. Siinähan parannettiin eläkkeensaajien asemaa suhteessa palkansaajiin. Nyt haluaisinkin, kun tämmöinen väite esitetään, pyytää, että lyödään faktat tiskiinkin. Toivoisin, että tämä keskustelu jatkuisi vielä sen aikaa, että edustaja Heinonen nyt tämän väitteensä perustelisi.

18.15 Pia Viitanen sd: Näin se on, arvoisa puhemies, että kun täällä tänään on muutamia kertoja näihin välihuutoihinkin vedottu, niin kyllä minä sanon tämän saman asian, että nimenomaisesti toivon, että tämä asia perusteltaisiin, sillä sehän oli aika näyttävästikin julkisuudessa aikanaan syksyllä, viime syksynä, kun puheenjohtaja Rinne halusi ja esitti kynnyskysymyksenä, että eläkkeensaajien verotusta on kevennettävä, on tehtävä tämä ylimääräinen — ylimääräinen — eläkkeensaajien verotuksen kevennys, ja silloin toden totta puolueen puheenjohtaja, ministeri Rinne taisteli pitkään tämän asian puolesta. Se oli hänelle kynnyskysymys, ja sen taistelun seurauksena tämä ylimääräinen verovähennys eläkkeensaajille tuli, joka paransi eläkkeensaajien asemaa suhteessa palkansaajiin. Näinpäin tapahtui. Ja silloin, kuten puheenjohtaja Lindtman äsken totesi, nimenomaan kokoomus vastusti tätä eikä olisi halunnut tätä toteuttaa, mutta puheenjohtaja Rinteen johdolla näin tapahtui. Eli ehkä sitten Heinonen tarkoitti tällä välihuudollaan sitä, että Rinteen aikana alkoi eläkkeensaajien verotuksen ikään kuin keventäminen palkansaajaan nähden toiseen suuntaan. (Timo Heinonen: Se alkoi Kataisen aikana!) Eli siinä mielessä.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

Mutta koska me olemme tässä nyt, tässä ja nyt, teillä on mahdollisuus nyt käyttää tästä puheenvuoro, tai sitten sama toistuu: me tulemme kysymään tätä myös jatkossa ja tulevaisuudessa. Mutta toivomme tosiaan, noin kuinka monennen kerran täällä todettuna, että hallitus korjaisi tämän valuvian, ja siksikin tämä aloite on tehty, että hallitukselle tähän mahdollisuus tulee.

18.17 Antti Lindtman sd: Arvoisa rouva puhemies! Nythän tässä on vähän käymässä samalla tavalla kuin pari päivää sitten tässä salissa, kun täällä esiteltiin tämä kuuluisa yksinvaltiassykälä Lex Soini tähän puoluelakiin. Ja kun silloin kysyin esittelevältä ministeriltä suoria kysymyksiä, hän ei vastannut. No, tietenkin on niin, että yksittäinen edustaja on täysin eri asemassa, varsinkin kun lakialoitetta kysytään suhteessa esittelevään ministeriin, mutta tiettyä samankaltaisuutta tässä on. Silloin sen keskustelun lopuksi totesin, että tästä ministerin hiljaisuudesta ja tästä vastaamattomuudesta voi jokainen vetää omat johtopäätöksensä. Nyt vähän samassa hengessä kysyn, onko niin, että nyt tästä edustaja Heinosen hiljaisuudesta voi vetää kukin omat johtopäätöksensä. Voisin vetää sen johtopäätöksen, että edustaja Heinäluoma on siinä oikeassa, (Timo Heinonen: Hän ei muuten ole paikalla!) että Heinosella on ehkä vähän huono omatunto.

Mutta pyytäisin nyt, kun Heinonen pyysi puheenvuoroa, että vaikka ette löisi faktoja tiskiinkin, niin avaisitte sitä, mihin tämä teidän käsityksenne perustuu, että viime kaudella, niin kuin äsken väititte, Rinteen johdosta tämä veroero olisi jotenkin aloitettu, kun se tapahtui nimenomaan päinvastaiseen suuntaan. Toivoisin, että edustaja Heinonen vähän tätä avaisi, mihin tämä käsitys perustuu. Ei nyt ihan kaikkia faktoja tarvitse, jos ei niitä nyt tähän hätään löydy, mutta voisitte kuitenkin kertoa, mihin tämä perustuu. Mehän olimme yhdessä siinä edellisessä hallituksessa. Voisitteko tarkentaa?

18.19 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Taisi olla entisen pääministeri Kataisen ollessa valtiovarainministerinä, kun tätä eläkeläisten ja työntekijöiden välistä veroeroa lähdettiin kuromaan umpeen. Se oli tietysti meille kokoomuksessa silloin siinä taloustilanteessa yksi tärkeä asia, ja kyllä se kokoomukselle varmasti jatkossakin on. On totta, että on paljon ikäviä säästöjä, joita ei ole mukava puolustaa, mutta kyllä tosiasia on sekin, että vakaa valtiontalous, tasapainossa oleva valtiontalous, on lopulta jokaisen eläkeläisenkin paras turva, niin kuin se on kaikkien meidän paras turva, että valtiontalous on tasapainossa.

Siellä tehdään toki parannuksia myös eläkeläisten tilanteeseen, takuueläkettä esimerkiksi korotetaan, se on varmasti monelle erittäin tärkeä ja tervetullut, mutta samaan aikaan toki tietysti toimenpiteitä, joita täällä on lueteltu. En niitä lähde kiistämään, niitä siellä on, niin kuin on lapsiperheille monia, siellä on paljon ikäviä päätöksiä, joita nyt vain on väistämättä tehtävä. Velkaantuminen on jatkunut Suomessa niin pitkään, että meillä taitaa olla, että seitsemää laihaa vuotta ei seuraakaan seitsemän lihavaa vuotta, vaan näyttää siltä, että on toiset seitsemän kuivempaa vuotta edessä, ja sen takia nyt taloutta on pakko laittaa kuntoon. Itse arvostan kyllä niitä puolueita, jotka nyt ovat vastuuta kantamassa ja laittamassa tätä taloutta kuntoon. Uskon, että samalla tavalla kuin 90-luvulla vastuuta kantaneita kiitettiin jossain vaiheessa siitä, että lopulta ryhdyttiin toimeen ja tehtiin.

Äsken vielä edustaja Heinäluomaa kovasti kehuttiin, mutta ei hänkään tähän eläkeläiskeskusteluun näköjään koko aikaa malttanut paikalle jäädä vaan lähti pois täältä eduskunnasta.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

18.21 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt sitten päästiin itse asiaan: Kun Heinonen vihdoinkin alkaa puhua, niin kävivät ilmi nämä arvovalinnat. Rahaa löytyy autoveron alennukseen, rahaa löytyy moneen muuhun asiaan, mutta rahaa ei löydy koskaan silloin, kun pitäisi pitää huolta eläkkeensaajista, työttömistä, pienituloisista ihmisistä. Silloin loppuvat rahat aina, ja joka kerta on se sama selitys, että nyt täytyy tehdä vastuullista politiikkaa ja nyt täytyy säästää ja nyt tämä on tätä ja tätä. Ja aina te unohdatte, arvoisa hallituspuolueiden edustaja, sen, että aina on kyse arvovalinnoista. Tuloja voidaan kerätä painotamalla verotusta toisin, voimme painottaa joitakin ratkaisuja vahvemmin kuin toisia. Aina voi tehdä arvovalintoja. Ja esimerkiksi SDP:n arvovalintoihin kuuluu se, että tehdään, mitä vaalien alla sanottiin: emme leikkaa eläkkeensaajilta esimerkiksi.

Miksi te ette ennen vaaleja kertoneet, kun tullaan kysymään, että mitä aiotte tehdä, että valtiontaloutta hoidetaan ja sen nimissä me tulemme esimerkiksi eriarvoistamaan eläkkeensaajien verotuksen suhteessa palkansaajiin? Se olisi ollut reilua, se kuuluu reilun pelin sääntöihin. Täällä puhuttiin vaalikarkista, jonka hinnaksi tuli 250 euroa, ja ei se minusta kovin mukava tilanne varmasti ole. Ja uskonpa, aivan kuten täällä aiemmin todettiin, että viimeistään helmikuussa aika moni eläkkeensaaja tulee tätä ihmettelemään ja kysymään. Ja siksi olisi ollut reilua ennen vaaleja sanoa, että meidän näkemyksemme mukaan nämä arvovalinnat menevät näin. Rahat loppuvat aina, kun kyse on eläkkeensaajista.

Ja nyt, edustaja Heinonen, minä toivon, että kun kerran aloitte puhua, niin puhukaa nyt vielä se, mitä mieltä kokoomus lopulta on. Teidän kantanne tuli selväksi: te sanoitte, että tämä on ongelmallista ja varmasti jatkossakin on. Mutta minä tulkitsen tästä, että edustaja Heinonen ei aio korjata tätä. Eli tämä kanta tuli nyt tässä puheenvuorossa selväksi, mutta voisitte ehkä kenties vielä sen minulle varmentaa.

18.23 Antti Lindtman sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinonen sanoi, että kun valtiontalouden velkaantuminen sen kuin vain jatkuu, sen takia joudumme tekemään näitä ikäviä säästöjä, jotka kohdistuvat muun muassa eläkkeensaajiin. (Timo Heinonen: Kaikkiin suomalaisiin!) Ensinnäkin toistan vielä kerran, että tämä SDP:n parempi, reilumpi ja oikeudenmukaisempi vaihtoehto tulee perustumaan pienempään velkaantumiseen kuin hallituksen ensi vuonna. Me siis kuromme velkaa nopeammin umpeen kuin hallitus. Tulemme sen esittelemään, malttakaa. Te kyllä tulette sitten hämmästyämään.

Mutta sitten tämä toinen, nämä säästöt. Nythän se on kyllä jännää, koska tässähän kyseessä eivät ole säästöt vaan tässähän on kyse veropolitiikasta ja siitä, että te jätätte tekemättä sen veronkevennyksen, jonka te vaaleissa lupasitte eläkkeensaajille. Siis kokoomus jättää tekemättä sen veronkevennyksen, jonka se vaaleissa maamme eläkkeensaajille lupasi. En kyllä muista, että näin... On näin varmasti aikaisemminkin tapahtunut, mutta kun katsoo niitä asioita, joita te piditte vaalien alla esillä, nimenomaan näitä valtavia tuloveron kevennyksiä, joista välillä kysyttiin, että mistä niihin rahoitus, niin nyt te kaikista niistä lupauksista nimenomaan tämän jätätte tekemättä. Ja tämä pistää esittämään kysymyksen, miksi tämä on tapahtunut. Mitä te saitte, kun te luovuitte tästä? Mikä on se hinta, jolla te maamme eläkkeensaajat myitte? 250 euroa joka ikiseltä keskituloiselta eläkkeensaajalta jää saamatta. Mistä nämä eläkkeensaajat nyt joutuvat maksamaan?

Ja vielä kerran pyytäisin, että edustaja Heinonen vähän perustelisi sitä väitettä, jonka hän aikaisemmin esitti, että viime kaudella olisi tätä veroeroa revitty auki eläkkeensaajien ja palkansaajien osalta. Toivoisin, että hän tätä väitettä perustelisi. Se on kuitenkin eduskunnan pöytäkirjassa.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

7. Lakialoite laiksi puoluelain 9 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 27/2015 vp Olli-Poika Parviainen vihr

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu

18.26 **Olli-Poika Parviainen vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiistaina lähetekeskustelussa oli hallituksen esitys puoluelain muuttamisesta. Hallituksen esityksessä otetaan mielestäni askelia oikeaan suuntaan. Erityisesti esitetyt muutokset puoluetukeen edustavat periaatteellista pyrkimystä parantaa myös eduskunnan ulkopuolisten ja kokonaan uusien puolueiden toimintaedellytyksiä. Lain yksityiskohdat kaipaavat kuitenkin aika paljon hiomista, ja siksi olen laatinut tämän rinnakkaisen lakialoitteen.

Käytännön parannukset eduskunnan ulkopuolisten puolueiden toimintaan uhkaavat hallituksen esityksessä jäädä vähäisiksi. Puoluetuen ehdoksi esitettäisiin korkeaa, 2 prosentin äänikynnystä. Puolueiden on keskimäärin helpompi saada tällä äänimäärällä jopa kansanedustaja eduskuntaan ja sitä kautta oikeus puoluetukeen kuin uuden säännön avulla puoluetukea. Esimerkiksi perussuomalaiset ja vihreät ovat aikanaan saaneet eri vaaleissa kansanedustajia 1 ja 1,5 prosentin ääniosuuksilla.

Aloitteessani esitänkin äänimäärärajan laskettavaksi 0,5 prosenttiin äänistä. Se vastaisi laskennallisesti yhtä kansanedustajapaikkaa eduskuntavaaleissa. Vaalitapamme vuoksi tuokaan äänimäärä ei aina tai edes yleensä riitä edustajapaikan saamiseen. Raja voisi toki olla pienempikin. 0,5 prosentin raja olisi kuitenkin teknisesti helppo toteuttaa nopeasti, ja se olisi helppoa perustella. Todettakoon silti vertailun vuoksi: iso joukko viime vaaleissa valittuja edustajia kannatti äänikynnyksen laskemista paljon reippaammin, jopa vain 5 000 ääneen. Tällaisia edustajia löytyy sekä hallituksesta että oppositiosta, viidestä eri puolueesta.

Arvoisa puhemies! Tukijärjestelmämme rakennettiin liki 50 vuotta sitten. Valmistelijat ehdottivat jo silloin, että puoluetuki sidottaisiin nimenomaan äänimääriin. Tuolloinen hallitus oli kuitenkin eri mieltä. Se katsoi, ettei ole ylipäättäen syytä tukea sellaisia hyvin pieniä puolueita, joiden vaikutus valtiolliseen elämään jäisi puuttuvan kannatuksen vuoksi vähäiseksi. Näin siis hallitus silloin 50 vuotta sitten. Nykymaailmassa kansalaisilla on kuitenkin saatavissa huomattavasti tietoa eri puolueiden kannatuksesta ja kyvystä vaikuttaa. Meidän ei tarvitse pelätä, että kovin moni äänestäjä aivan vahingossa äänestäisi puoluetta, jonka toiminta ei kanavoidu poliittiseksi vaikuttamiseksi. Enemminkin on syytä pelätä päinvastaista: Kun jonkin puolueen resurssit näyttävät pieniltä eikä se saa edes puoluetukea, sen ei uskota kovin helpolla pääsevän eduskuntaankaan. Moni kansalainen ei sitten uskalla äänestää arvojaan ja näkemyksiään lähimmin vastaavaa puoluetta.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

Alun perin puoluetuen rajaamisella vain eduskuntapuolueille lienee haluttu yleisemmin estää puoluekentän liiallista sirpaloitumista. On ajateltu, että päätöksenteko voi jopa halvaantua, jos puoluekenttä jakautuu kymmeniin riitaisiin puolueisiin, joilta puuttuu kyky tehdä yhteistyötä ja kompromisseja. Liialliseen sirpaloitumiseen vaikuttanevat kuitenkin muutkin tekijät. Esimerkiksi Britanniassa on hyvin matalat puoluetuet. Silti maahan on syntynyt kymmeniä eri kommunistisia puolueita, ja löytyypä maasta sellaisiakin esimerkkejä kuin Fancy Dress Party, Church of the Militant Elvis Party ja Citizens for Undead Rights and Equality. Eli edelleen: myös vakiintunut, melko suurista puolueista koostuva puoluekenttä voi myös ajautua tilaan, jossa päätöksenteko halvaantuu. Esimerkkejä ei Suomestakaan tarvitse kaukaa historiasta todellakaan hakea. Nämä tekijät eivät siis määritä yksinään sitä, pirstaloituuko eduskunnan päätöksenteko. Puolueiden koon sijaan meidän päätöksentekijöiden kannattaakin pitää huolta poliittisesta kulttuurista yleisemmin, ratkaisuhakuisuudesta ja keskustelukyvystä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on toinenkin ongelma, nimittäin tuen määrä. Monissa maissa puoluetuessa on pohjaosa, joka jaetaan kaikille puolueille ja joka takaa tasa-arvoisia mahdollisuuksia puoluetointaan. Lisäksi maksetaan suhteellinen osuus, joka palkitsee vaalimenestystä. Tällaisella mallilla voidaan tukea mahdollisuuksien tasa-arvoa puolueiden välillä. Hallituksen esitys edustaa vastakkaista jakotapaa. Eduskunnan ulkopuolisten puolueiden tuki on suhteellisestikin pienempi kuin eduskuntapuolueiden. Periaatteessa 2 prosenttia äänistä vastaa laskennallisesti jopa neljää kansanedustajaa. Eduskunnan ulkopuolinen puolue saisi kuitenkin tämän äänimäärän ylittämällä vain kolmasosan siitä tuesta, jonka eduskuntapuolue saa yhdellä kansanedustajalla. Epäsuhta on yli kymmenkertainen.

Arvoisa puhemies! Reilumpi puoluetuki edellyttäisikin, että puolueet tinkisivät hyvin pienestä osasta nykyistä tukipottiaan, mutta ei tarvitse enempää tinkiä. Uudet tulokkaat voivat kuitenkin saada paljon aikaan tällä pienellä summalla. Kilpailu ruokkisi vireää poliittista toimintaa ylipäätään ja haastaisi terveellä tavalla myös vakiintuneita puolueita. Uskon, että me vakiintuneiden puolueiden edustajat myös kestäisimme tämän haasteen ja voisimme sen avulla vahvistua.

Arvoisa puhemies! Voinko jatkaa hieman yli 5 minuutin aikarajan? Kiitos. — Viime kädessä koko yhteiskunnan pärjääminen riippuu sen uudistumiskyvystä, jota mahdollisimman monipuolinen ja tarvittaessa myös uudistuva puoluekenttä osaltaan tukee. Nykyisistä eduskuntapuolueista tuoreimmat ovat kristillisdemokraatit 70-luvulta, perussuomalaisten edeltäjä SMP 60-luvun lopulta ja vihreät 80-luvulta. Maailma on muuttunut 60-luvun jälkeen aika paljon ja esimerkiksi uusia, merkittäviä järjestöjä, yrityksiä, tutkimuslaitoksia, monia muita on tullut ja mennyt. Joten, arvoisa puhemies ja hyvä eduskunta, miksi puoluekenttä olisi kovin erilainen? Miksi puoluekentässä olisi toisin?

Toivon, että valiokuntakäsittelyssä olisi viisautta hakea tasavertaisempia osallistumismahdollisuuksia puolueille. Taloudellinen taakka nykyisille eduskuntapuolueille on olematon, mutta mahdollisuus demokratian lisäämiseen ja kansalaiskeskustelun ylläpitämiseen on olennainen. Hallituksen ehdottama suunta on oikea, mutta tarvitaan reippaampia askeleita. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

8. Hallituksen esitys eduskunnalle ampuma-asetlain muuttamisesta annetun lain muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 100/2015 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 4/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 6.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 6.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2015 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 5/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 6.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 6.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupunkiraideliikenteestä

Hallituksen esitys HE 43/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 7/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 6.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 6.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 59/2015 vp

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 6.11.2015 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.33.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen